

KARTOTEKA RZADKICH PTAKÓW

Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2023 – gatunki nielegowe

Tomasz Chodkiewicz^{1,2,3}, Szymon Beuch^{1,2}, Łukasz Ławicki^{1,4},
Przemysław Wylegała^{1,5}, Robert Cymbała¹, Paweł Czechowski^{1,6},
Stanisław Czyż^{1,7}, Piotr Dębowski^{1,8}, Andrzej Dylik¹, Wojciech Guzik¹,
Krzysztof Jankowski¹, Zbigniew Kajzer¹, Łukasz Krajewski^{1,9},
Łukasz Matyjasiak^{1,10}, Hanna Sztwiertnia^{1,11}, Marcin Wężyk¹,
Arkadiusz Sikora^{1,12}

¹ Kartoteka Rzadkich Ptaków, <http://rzadkieptaki.pl/koordynatorzy/>

² Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Twarda 51/55, 00-818 Warszawa; tchodkiewicz@miiz.waw.pl

³ Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Szeroki Dunaj 5, 00-255 Warszawa

⁴ Eco-Expert, Dworcowa 2/317, 70-206 Szczecin

⁵ Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody Salamandra, Stolarska 7/3, 60-788 Poznań

⁶ Instytut Sportu, Turystyki i Żywnienia, Uniwersytet Zielonogórski, Prof. Z. Szafrana 6, 65-516 Zielona Góra

⁷ Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Do Wilgi 11, 30-419 Kraków

⁸ Towarzystwo Badań i Ochrony Ptaków, Sienkiewicza 68, 25-501 Kielce

⁹ Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniądz

¹⁰ Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, Radońska 7, 26-670 Pionki

¹¹ Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne, Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław

¹² Stacja Ornitologiczna, Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Nadwiślańska 108, 80-680 Gdańsk

Abstrakt: W szóstym raporcie Kartoteki Rzadkich Ptaków za rok 2023 przedstawiono występowanie 40 rzadkich gatunków ptaków i 3 podgatunków ptaków w Polsce. Rok ten, na tle danych wieloletnich, był bardzo dobry lub rekordowy dla bernikli obrożnej *Branta bernicla bernicla* (113 stw./583 os.), bernikli rdzawoszyjej *B. ruficollis* (55/79), bernikli kanadyjskiej *B. canadensis* (66/6 964), gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* (420/802), gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca* (stwierdzona na 170 powierzchniach 10 × 10 km), szczudłaka *Himantopus himantopus* (41/108), biegusa morskiego *Calidris maritima* (29/43), nurnika *Cephus grylle* (20/90), rybitwy popielatej *Sterna paradisaea* (38/91), gadożera *Circaetus gallicus* (47/53), błotniaka stepowego *Circus macrourus* (106/140), kobczyka *Falco vespertinus* (575/1 305), aleksandretty obrożnej *Psittacula krameri* (11/25) oraz świergotka rdzawogardłego *Anthus cervinus* (258/588). W roku 2023 wykazano zdecydowanie mniej niż w poprzednich latach osobników mornela *Eudromias morinellus* (35/135), biegusa płaskodziobego *C. falcinellus* (43/95), mewy bladej *Larus hyperboreus* (1/1), rybitwy czubatej *Thalasseus sandvicensis* (poza wybrzeżem; 1/2), czapli nadobnej *Egretta garzetta* (33/46), kurhannika *Buteo rufinus* (18/18), „srokosza stepowego” *Lanius excubitor homeyeri* (7/7),

zarośłówki *Acrocephalus dumetorum* (31/33), świstunki żółtawej *Phylloscopus inornatus* (12/12), drozda obrożnego *Turdus torquatus* (poza górą; 7/8), pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* (poza stanowiskami lęgowymi; 34/46) oraz poławierki *Calcarius lapponicus* (7/8). Od roku 2023 do raportowanych taksonów dodano „czeczotkę tundrową” *Acanthis flammea hornemanni* (20/23).

Słowa kluczowe: rzadkie ptaki niełęgowe, rozmieszczenie, liczebność, fenologia, regiony, Polska, raport 2023

Rare Birds Panel in Poland – report for 2023 on non-breeding species. Abstract: The sixth report of the Rare Bird Panel presents the occurrence of 40 rare species and 3 subspecies in Poland in 2023. In comparison with long-term data, 2023 was a very good or even record-breaking year for the Brent Goose *Branta bernicla bernicla* (113 records/583 individuals), Red-breasted Goose *B. ruficollis* (55/79), Canada Goose *B. canadensis* (66/6 964), Pink-footed Goose *Anser brachyrhynchus* (420/802), Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca* (recorded at 170 plots 10 × 10 km), Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* (41/108), Purple Sandpiper *Calidris maritima* (29/43), Black Guillemot *Cephus grylle* (20/90), Arctic Tern *Sterna paradisaea* (38/91), Short-toed Eagle *Circus gallicus* (47/53), Pallid Harrier *Circus macrourus* (106/140), Red-footed Falcon *Falco tinnunculus* (575/1 305), Rose-ringed Parakeet *Psittacula krameri* (11/25), and Red-throated Pipit *Anthus cervinus* (258/588). In 2023 very low numbers of the Eurasian Dotterel *Eudromias morinellus* (35/135), Broad-billed Sandpiper *C. falcinellus* (43/95), Glaucous Gull *Larus hyperboreus* (1/1), Sandwich Tern *Thalasseus sandvicensis* (outside coastal area; 1/2), Little Egret *Egretta garzetta* (33/46), Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* (18/18), Homeyer's Grey Shrike *Lanius excubitor homeyeri* (7/7), Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* (31/33), Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* (12/12), Ring Ouzel *Turdus torquatus* outside mountains (7/8), Citrine Wagtail *Motacilla citreola* outside breeding sites (34/46), and Lapland Bunting *Calcarius lapponicus* (7/8) were recorded. From 2023, the Arctic Redpoll *Acanthis flammea hornemanni* has also been added to the reported taxa (20/23).

Keywords: rare non-breeding species, distribution, abundance, phenology, regions, Poland, report 2023

Celem niniejszego raportu jest podsumowanie danych zgromadzonych w ramach Kartoteki Rzadkich Ptaków (KRP) działającej przy Muzeum i Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk (Komisja Faunistyczna & Kartoteka Rzadkich Ptaków 2018), obejmujących stwierdzenia 40 rzadkich gatunków niełgowych i 3 podgatunków w roku 2023. Pełna lista taksonów rejestrowanych w ramach KRP znajduje się na stronie www.rzadkieptaki.pl. Przedmiotem działalności KRP jest: 1) gromadzenie i weryfikacja stwierdzeń gatunków ptaków rozproszonych w różnych źródłach (np. w bazach regionalnych, ornitho.pl, eBird, w publikacjach i raportach oraz danych niepublikowanych), w celu uzyskania jak najbardziej kompletnego obrazu występowania, w tym liczebności i rozmieszczenia, rzadkich, ale niepodlegających weryfikacji przez Komisję Faunistyczną, gatunków w Polsce; 2) publikowanie raportów rocznych w Ornithologica; 3) uzupełnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych kraju, w tym o rzadkich gatunkach niełgowych, w celu m.in. przygotowania wskazań do ich ochrony i podejmowania działań ochronnych; 4) wykorzystanie zweryfikowanych danych w publikacjach, np. monografiach regionalnych, a w dłuższej perspektywie czasu przygotowanie opracowań dotyczących występowania gatunków objętych KRP w skali całego kraju.

Materiał i metody

Materiały do niniejszego raportu pochodzą z następujących źródeł: 1) portali z obserwacjami ptaków: ornitho.pl oraz eBird, 2) kartotek regionalnych: bazy obserwacji Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego dbPtak, Kartoteki Awifauny Lubelszczyzny,

Kartoteki Awifauny Śląska, Kartoteki Mazowiecko-Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego, Kartoteki Przyrodniczej Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody, Kartoteki Ornitologicznej Ziemi Łódzkiej, Wielkopolskiej Kartoteki Ornitologicznej, 3) stron internetowych, np. www.clanga.com, stron regionów ornitologicznych, mediów społecznościowych, 4) publikowanych lub niepublikowanych raportów o rzadkich ptakach dla poszczególnych obszarów (np. Matyjasiak et al. 2024), 5) publikacji zawierających informacje o gatunkach rzadkich, 6) danych pochodzących bezpośrednio od obserwatorów.

Dane od obserwatorów i ze stron internetowych zostały zweryfikowane przez koordynatorów odpowiedzialnych za gromadzenie danych w regionach oraz koordynatorów krajowych (tab. 1). W przypadku trudniejszych do identyfikacji taksonów (wykaz na www.rzadkieptaki.pl) wymagana była dokumentacja (fotografie, nagrania audio lub

Tabela 1. Regiony, dla których zbierane są informacje o rzadkich ptakach w Kartotece Rzadkich Ptaków oraz ich powierzchnia, liczba kwadratów i koordynatorzy. * – oprócz wymienionej części lądowej do Pomorza włączono 10 022 km² morskich wód wewnętrznych i morskich wód terytorialnych

Table 1. Regions for which information on rare birds is collected in the Rare Birds Panel (1) and their area (2), number of squares (3) and coordinators (4). * – in addition to mentioned area Pomorze region includes 10,022 km² of internal sea waters and territorial sea waters

Region (1)	Powierzchnia [km ²] (2)	Liczba kwadratów 10 × 10 km (3)	Koordynatorzy (4)
Dolny Śląsk (DS)	24 709	274	Hanna Sztwiertnia
Górny Śląsk (GS)	11 928	135	Szymon Beuch
Kujawy (KU)	12 417	124	Andrzej Dylík
Lubelszczyzna (LL)	21 269	227	Robert Cymbała
Małopolska (MP)	20 075	214	Stanisław Czyż
Mazowsze (MZ)	39 995	404	Łukasz Matyjasiak
Podlasie (PL)	18 672	207	Łukasz Krajewski
Podkarpacie (PK)	18 018	198	Wojciech Guzik
Pomorze (PM)	46 159*	507	Zbigniew Kajzer
Warmia i Mazury (WM)	23 583	247	Krzysztof Jankowski
Wielkopolska (WP)	35 836	358	Przemysław Wylegała
Ziemia Lubuska (ZL)	11 484	124	Paweł Czechowski
Ziemia Łódzka (LD)	14 520	145	Marcin Wężyk
Ziemia Świętokrzyska (SW)	14 014	140	Piotr Dębowski
Polska	312 679	3 304	Szymon Beuch, Tomasz Chodkiewicz, Łukasz Ławicki, Arkadiusz Sikora, Przemysław Wylegała

opis).

Dane zestawiono dla 14 regionów. Granice regionów wytyczono w oparciu o siatkę kwadratów 10 × 10 km w układzie współrzędnych 1992 (PUWG 1992) (rys. 1). Układ ten jest aktualnie stosowany w regionalnych atlasach rozmieszczenia ptaków oraz podczas wyznaczania powierzchni do Monitoringu Ptaków Polski. Podział na regiony przyjęty na potrzeby działania KRP nie oznacza, że we wszystkich przypadkach granice te pokrywają się ściśle z granicami poszczególnych regionów ornitologicznych. Zastosowanie jednolitego systemu pozycjonowania przestrzennego opartego na koordynatach geogra-

Rys. 1. Podział Polski na regiony, dla których raportowane są wyniki zebrane w ramach Kartoteki Rzadkich Ptaków. Przerywaną linią oznaczono granicę wód terytorialnych. Skróty nazw regionów objaśniono w tabeli 1

Fig. 1. The division of Poland into regions for which the results collected and reported as part of the Rare Birds Panel (KRP). A dashed line marks the border of territorial waters. Region names abbreviations explained in Table 1

ficznych i kwadratach 10×10 km (lub ich części w siatce 1×1 km) umożliwia wykorzystanie danych do prezentowania informacji o ptakach niezależnie od zmieniających się podziałów administracyjnych, czy nie zawsze bezspornie ustalonych granic regionów ornitologicznych. Do obszaru kraju ($312\,679\text{ km}^2$), dla którego rejestrowano dane dla gatunków nielegowych, dodano $1\,239\text{ km}^2$ morskich wód wewnętrznych i $8\,783\text{ km}^2$ morskich wód terytorialnych, stanowiących część Pomorskiego Regionu Ornitologicznego. Morskie wody terytorialne obejmują obszar do 12 mil morskich (ok. 22,2 km) od brzegu morskiego. Za stwierdzenia śródlądowe uznano te dokonane w odległości większej niż 1 km od brzegu morza, wód przejściowych (Zalew Wiślany i Zalew Szczeciński) oraz jezior przybrzeżnych. Pozostałe stwierdzenia traktowane były jako nadmorskie.

Częstość pojawów rzadkich gatunków nielegowych jest bardzo zmienna w kolejnych latach. Ocena czy dany rok jest obfitujący bądź nie w stwierdzenia danego gatunku wymaga zaprezentowania wyników z dłuższego okresu. W tym celu wykorzystano liczby

Tabela 2. Kategorie oceny obfitości pojawów rzadkich gatunków nielegowych w Polsce w danym roku w odniesieniu do średniej wieloletniej

Table 2. Categories for assessing the abundance of occurrences of rare non-breeding species in Poland in a given year relative to the multi-year average. (1) – number of records and individuals in a report year in relation to long term results [%], (2) – symbol and description, (3) – considerably above average, (4) – above average, (5) – average, (6) – below average, (7) – considerably below average

Liczba stwierdzeń i osobników w danym roku w odniesieniu do wyników wieloletnich [%] (1)	Symbol i określenie słowne (2)
>50	↑↑ znacznie powyżej średniej (3)
21–50	↑ powyżej średniej (4)
± 20	↔ średni (5)
–21–50	↓ poniżej średniej (6)
<–50	↓↓ znacznie poniżej średniej (7)

stwierżeń i osobników w danym roku sprawozdawczym w odniesieniu do danych średnich wieloletnich. Wartość ta jest wyrażona w procentach i obejmuje 5 zakresów, którym zaproponowano określenia słowne (tab. 2). W roku 2023 oceniono te parametry dla 41 taksonów. Ze względu na niewielką liczbę obserwowanych ptaków nie przeprowadzono podobnej oceny dla puszczyka mszarnego *Strix nebulosa* i kraski *Coracias garrulus*. W przypadku mandarynki *Aix galericulata* ocena była niemożliwa z uwagi na niejednorodne dane publikowane w kolejnych raportach KRP.

Zakres prezentowanych wyników

Gatunki nielegowe uwzględnione w opracowaniu to taksony rzadko spotykane w kraju, których liczba stwierżeń zwykle nie przekracza 100 rocznie (w roku 2023 średnio 63 stwierżenia, zakres od 1 do 575). Po raz pierwszy w raporcie uwzględniono dane zebrane dla „czeczotki tundrowej” *Acanthis flammea hornemanni*, której obserwacje od roku 2022 nie są już weryfikowane przez Komisję Faunistyczną. Dla edredona *Somateria mollissima*, wydrzyka ostrosternego *Stercorarius parasiticus* i rybitwy czubatej *Thalasseus sandvicensis* podsumowano tylko obserwacje dokonane poza wybrzeżem, a dla drozda obrożnego *Turdus torquatus* (gł. podgatunku skandynawskiego *T. t. torquatus*) tylko poza górami. Dla pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* uwzględniono tylko stwierżenia poza łęgowskimi

Dla poszczególnych gatunków zestawiono liczbę stwierżeń i liczbę osobników. Jeśli na danym stanowisku lub w jego bliskim sąsiedztwie dokonano w krótkim okresie kilku obserwacji to traktowano je jako jedno stwierdzenie, uwzględniając tylko maksymalną liczebność odnotowaną w danym okresie. W przypadku dwóch gatunków – gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* i kobczyka *Falco vespertinus* – okres ten skrócono do jednego dnia, a zamiast zliczania stwierżeń zaprezentowano liczbę dokonanych obserwacji. W przypadku dziennych liczeń z punktów obserwacyjnych (np. mewa trójpalczasta *Rissa tridactyla*, wydrzyki *Stercorarius* sp.) lub rejsów (np. nurnik *Cephus grylle*) jako jedno stwierdzenie podawano sumę widzianych osobników. W przypadku mandarynki uwzględniono tylko stwierżenia z maksymalną liczebnością na danym stanowisku z okresu 1–31.01. U gęsiówki egipskiej, z uwagi na trudności w rozróżnianiu populacji łęgowej od niełęgowej, raportowana jest jedynie liczba kwadratów 10 × 10 km w których stwierdzono gatunek. Dla gatunków, dla których dokonano do 10 stwierżeń w danym roku wymieniono w tekście wszystkie obserwacje.

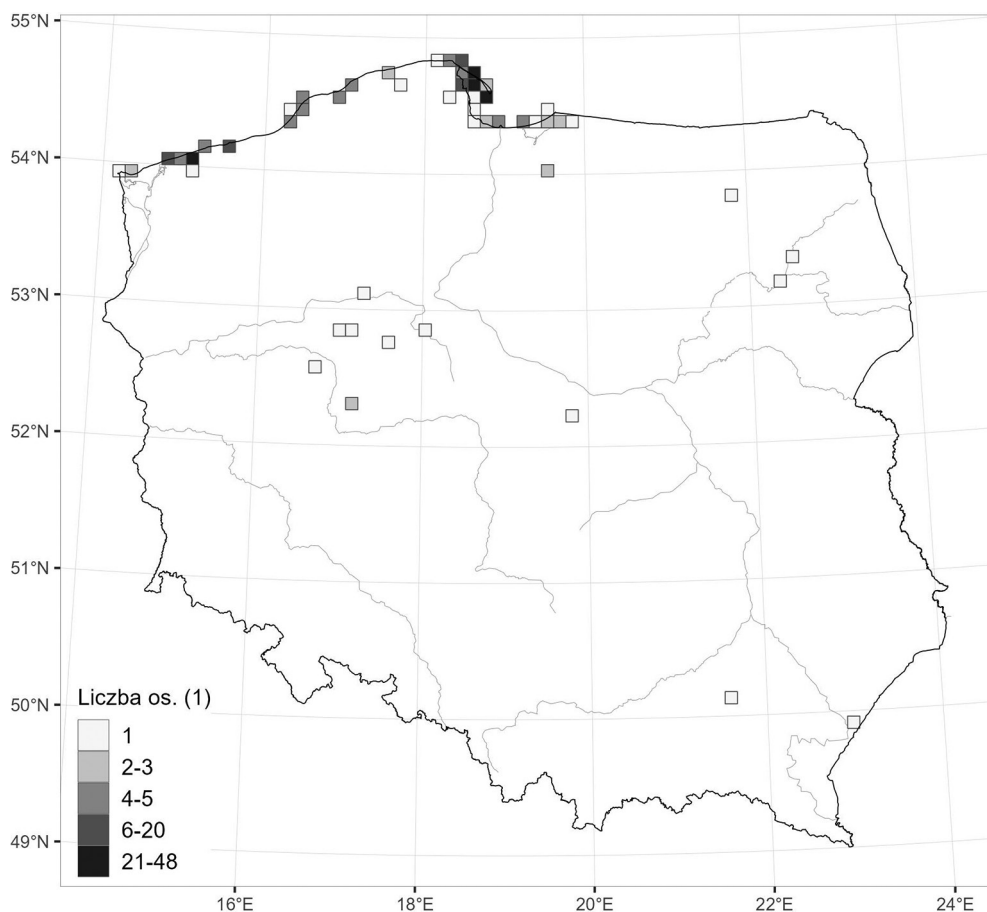
Na mapach zaprezentowano sumy osobników odnotowane w analizowanym roku w obrębie kwadratów 10 × 10 km. Na wykresach dotyczących fenologii pojawów w kolejnych dekadach, przy wielokrotnych obserwacjach gatunku na tym samym obszarze, uwzględniano tylko obserwację z maksymalną liczebnością. Dane stwierdzenie może obejmować ponowne obserwacje w różnych dekadach (rozumianych jako dziesięciodniowe okresy, tj. 1–10. dzień miesiąca – pierwsza dekada miesiąca, 11–20. – druga, 21–31. – trzecia). W przypadku stwierdzenia, które obejmuje obserwacje z więcej niż jednego regionu (przemieszczające się osobniki), w tabeli z liczbą stwierżeń i osobników uwzględniono tylko region, w którym dokonano pierwszej obserwacji.

Skróty użyte w tekście: k. – koło; m. – miejscowość/miejscowości; os. – osobnik/osobniki; stw. – stwierdzenie/stwierżenia; obs. – obserwacje (dotyczy gęsi krótkodziobej i kobczyka); PN – park narodowy; dek. – dekada (kolejne dziesięciodniowe okresy danego miesiąca).

Przegląd gatunków

Bernikla obrożna *Branta bernicla bernicla*

W 113 stw. odnotowano 583 os. w 6 regionach (tab. 3, rys. 2). Zdecydowana większość obserwacji pochodzi z Pomorza, niemal wyłącznie ze strefy przymorskiej. W głębi lądu odnotowano 15 stw. 18 os., w tym 8 stw. w Wielkopolsce. Obserwacje z wczesnej wiosny pochodzą wyłącznie ze śródlądzia. W okresie 26.02–22.03 odnotowano 6 pojedynczych ptaków w Wielkopolsce, na Podlasiu i Mazowszu. Trzy obserwacje późnowiosenne dotyczyły dwóch stwierdzeń z Pomorza (26.04 – 2 os. w Kuźnicy; M. Wężyk, M. Kociniak i 28.05 – 1 os. w Helu; D. Fikus) oraz ptaka obserwowanego w dniach 26.04–13.05 w dwóch lokalizacjach na Podkarpaciu (P. Zięba i in.). Początek wędrówki wykazano 5.10 w kilku miejscach wybrzeża. W 1. i 2. dek. października miał miejsce bardzo wyraźny szczyt liczebności, w dniach 7–13.10 obserwowana była 36 razy, łącznie 316 os., np. 13.10 – 48 os. w Jastarni (M. Łodziński, M. Baran) i 46 os. przelotnych w stadkach

Rys. 2. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczebność bernikli obrożnej *Branta bernicla bernicla* w Polsce w roku 2023

Fig. 2. Distribution of records and number of individuals (1) of the Brent Goose (ssp. *B. b. bernicla*) in Poland in 2023

Tabela 3. Liczba stwierdzeń i osobników bernikli obrożnej *Branta bernicla bernicla* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

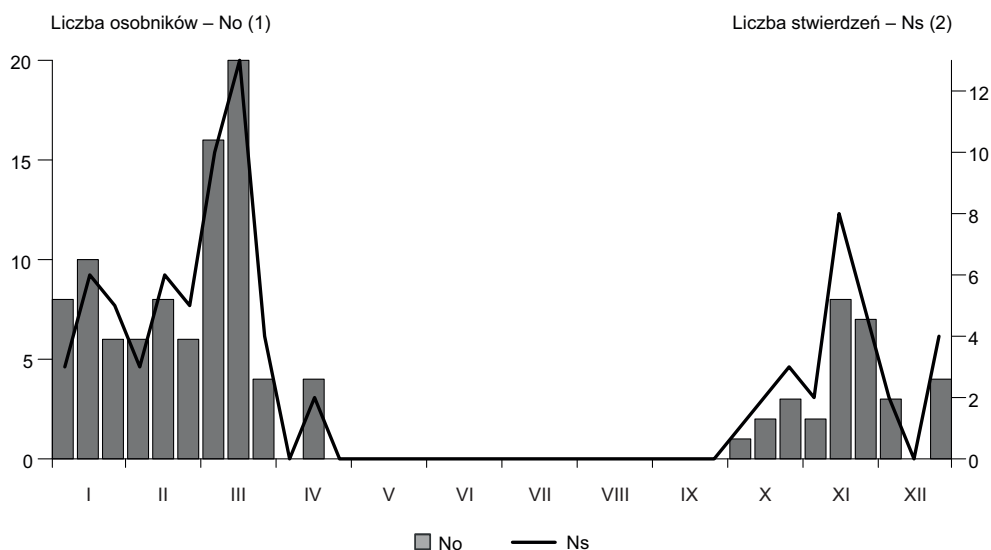
Table 3. The number of records and individuals of the Brent Goose (ssp. *B. b. bernicla*) in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	–	–	1/1	1/1	2/2	99/567	–	2/2	8/10	–	113/583

1–7 os. w Niechorzu (Z. Kajzer i in.), 10.10 – 36 w Kuźnicy (A. Bład), 9.10 – 35 os. w kilku stadkach na Helu (A. Furdyna). W listopadzie liczba ptaków na wybrzeżu wyraźnie zmniejszyła się i w grudniu odnotowana została trzykrotnie 4–5.12 (A. Dziadkiewicz, G. Neubauer, M. Polakowski). W głębi łądu jesienią bernikla obrożna była obserwowana tylko 7 razy po 1–2 os. W okresie od 12.10 do 12.11 odnotowano 5 stw. w Wielkopolsce i 2 na Warmii i Mazurach. Sezon 2023 obfitował w obserwacje bernikli obrożnej w Polsce i był rekordowy w porównaniu do pięciu poprzednich lat (tab. 41). Liczne występowanie gatunku było prawdopodobnie spowodowane silnym sztormem na początku października i zdryfowaniem części ptaków na południe Bałtyku.

Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*

Odnotowano 55 stw. i 79 os. we wszystkich regionach poza Kujawami, Małopolską i Ziemią Świętokrzyską (tab. 4). Najczęściej obserwowana była w Wielkopolsce, gdzie odnotowano 33% stw. (29% os.). Berniklę rdzawoszyją obserwowano od stycznia do 2. dek. kwietnia i od 1. dek. października do grudnia, ze szczytami pojawów w połowie marca i połowie listopada (rys. 3). Skrajne daty obserwacji pojedynczych os. (oba stw. na Pomorzu): 15.04 k. Dobiegniewa (J. Błaż) oraz 9.10 k. Bukowa (M. Piasecki). Większość obserwacji (45 stw., 82%) dotyczyła pojedynczych osobników. Największe zgrupowania liczyły: 5 os. – 12.03 k. Złakowa Kościelnego na Mazowszu (M. Biegański) oraz dwu-

Rys. 3. Fenologia pojawów bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w Polsce w roku 2023

Fig. 3. Annual pattern of the Red-breasted Goose in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Fot. 1. Bernikle rdzawoszyje *Branta ruficollis*, jez. Gardno, Pomorze, 13.04.2023 (fot. A. Kuźnia) – Red-breasted Geese, Gardno Lake, April 2023

Tabela 4. Liczba stwierdzeń i osobników bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w Polsce w roku 2023

Table 4. The number of records and individuals of the Red-breasted Goose in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	7/10	2/3	–	2/4	1/1	–	2/6	2/5	7/9	7/9	–	5/7	18/23	2/2	55/79

krotnie po 4 os. – 8.01 w dolinie Sanu k. m. Stubienko na Podkarpaciu i 16.01 na jez. Ostrowieczno k. Dolska w Wielkopolsce (S. Kaczmarek). Był to drugi najlepszy rok dla tego gatunku po 2022, gdy stwierdzono ją 61 razy (89 os.) (Ławicki et al. 2024). W latach 2012–2023 notowano średnio 39 stw. i 57 os. na rok (tab. 41).

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

Odnotowano 66 stw., 6 964 os. w 11 regionach z wyłączeniem Dolnego Śląska, Podkarpacia i Ziemi Łódzkiej (tab. 5). Niezmiennie regionem najliczniejszego występowania bernikli kanadyjskiej było Pomorze, szczególnie Żuławy Wiślane i Zalew Wiślany. W głębi lądu spotykana rzadko (34 stw.), w poszczególnych regionach od 1 do 6 stw. Najdalej na południe odnotowana na Górnym Śląsku na Zb. Goczałkowickim (14–21.09 – 1 os.;

Tabela 5. Liczba stwierdzeń i osobników bernikli kanadyjskiej *Branta canadensis* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 5. The number of records and individuals of the Canada Goose in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	6/6	1/1	–	1/1	2/2	4/4	–	3/3	37/6 932	1/3	4/4	4/5	3/3	66/6 964

T. Szymański i in.). Stwierdzana we wszystkich miesiącach, najliczniej k. Nowego Dworu Gdańskiego 16.02–12.03 – 3 500–3 700 os. (B. Smyk i in.). Wiosną odnotowano 15 stw., w tym największe stadko 20 os. widziano 14.06 k. Polic na Pomorzu (Z. Kajzer). W miesiącach lipiec–wrzesień odnotowana tylko 10 razy. Początek wędrówki jesiennej miał miejsce w październiku, np. 8.10 – 38 os. w Wolińskim PN (A. Staszewski). Największe stado jesienią liczące 2 800 os. odnotowano 2.11 k. Nowego Dworu Gdańskiego (A. Sikora). Poza Pomorzem obserwowano głównie pojedyncze ptaki (27 stw.) – 29.03 k. Ostrowa Wielkopolskiego widziano 2 os. (P. Ceglarek) i 3 os. 3.09 na Ziemi Świętokrzyskiej k. Solca-Zdrój (B. Iliadis). W roku 2023 zarówno liczba stwierdzeń jak i osobników bernikli kanadyjskiej były najwyższe w porównaniu do pięciu ubiegłych lat (tab. 41).

Gęś krótkodzioba *Anser brachyrhynchus*

Stwierdzono 802 os. w 420 obs. w 12 regionach poza Małopolską i Podkarpaciem (tab. 6). Najliczniej spotykana w Wielkopolsce, na Dolnym Śląsku oraz Podlasiu (łącznie 74% obserwacji i 79% os.). W pozostałych regionach znacznie mniej liczna, a w południowo-wschodniej części kraju rzadko spotykana. Obserwowana od stycznia do maja i od października do grudnia. Najpóźniejsza obserwacja wiosenna pojedynczego ptaka pochodzi z 21.05 z PN Ujście Warty (W. Siuda). Jesienią najwcześniej widziano 9.10 – 2 os. w Karcinie w zachodniej części Pomorza (M. Jasiński) oraz tego samego dnia w Miłostawiu w Wielkopolsce (eBird). Szczyt liczebności wiosną przypadał na marzec, w tym najwięcej obserwacji dokonano w 1. dek. tego miesiąca, a najwięcej osobników w 3. dek. marca. W kwietniu liczba ptaków stopniowo spadała. Największe stadko 9 os. widziano 17.04 na Zb. Mietkowskim (G. Orłowski) oraz 8 os. 26.11 k. Słaczna na Dolnym Śląsku (W. Lenkiewicz). Ponadto po 7 os. widziano 13.04 w Słowińskim PN (A. Kośmicki) i 17.04 k. Kiszkowa w Wielkopolsce (B. Krąkowski). Rok 2023 był kolejnym sezonem z wysoką liczebnością gęsi krótkodziobej, ustępując jedynie sezonowi 2022 (Ławicki et al. 2024, tab. 41).

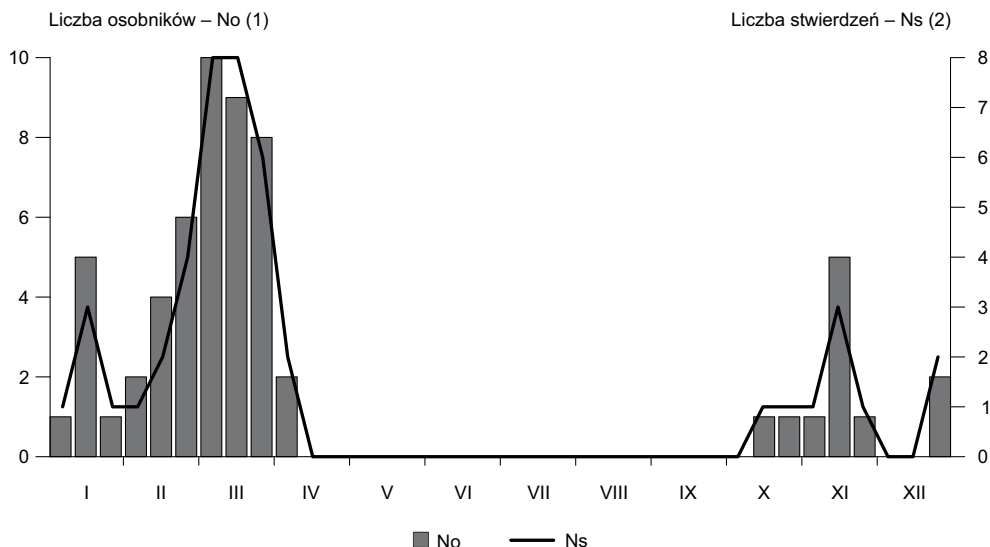
Tabela 6. Liczba obserwacji i osobników gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 6. The number of observations and individuals of the Pink-footed Goose in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of observations/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
obs./ os. (1)	103/299	10/12	9/12	14/18	2/2	–	28/31	–	65/87	27/59	3/4	9/11	144/251	6/16	420/802

Gęś mała *Anser erythropus*

Stwierdzona została 26 razy, łącznie 33 os. (tab. 7). Odnotowana we wszystkich regionach poza Małopolską i Podkarpaciem. Najczęściej obserwowana była w Wielkopolsce (7 stw.), w pozostałych regionach notowano od 1 do 3 stw. (tab. 7). Tradycyjnie szczyt liczebności przypadał w marcu (rys. 4). Skrajne daty wiosenne i jesienne dotyczą tego samego ptaka z nadajnikiem satelitarnym odnotowanego na Warmii: 8.04 – w Węgorzewie (przybywał tam i w okolicy od 19.03) oraz 14.10 – w m. Kamińsk k. Górowa Iławeckiego (www.blessgans.de). Głównie stwierdzano pojedyncze ptaki, najwięcej 3 os. wykryto 12.11 na zb. Nielisz na Lubelszczyźnie (M. Zub i in.). Liczba stwierdzeń tego gatunku w latach 2015–2022 wahała się od 11 do 35, a liczba osobników od 17 do 59 (Chodkiewicz et al. 2020, Beuch et al. 2021, Wylegała et al. 2022, Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024).

Rys. 4. Fenologia pojawów gęsi małej *Anser erythropus* w Polsce w roku 2023

Fig. 4. Annual pattern of the Lesser White-fronted Goose in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Tabela 7. Liczba stwierdzeń i osobników gęsi małej *Anser erythropus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 7. The number of records and individuals of the Lesser White-fronted Goose in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/3	2/2	1/2	2/2	2/5	–	1/1	–	2/3	3/3	1/2	1/1	7/7	1/2	26/33

Edredon *Somateria mollissima*

Stwierdzono zaledwie jednego osobnika na śródlądziu. Samiec przebywał 28–29.10 na Zb. Zegrzyńskim k. Nieporętu na Mazowszu (D. Kozłowski, P. Markiewicz). W latach 2018–2022 w głębi łądu notowano od 0 do 5 stwierdzeń, co potwierdza wyjątkowość pojawiania się edredona na śródlądziu (Ławicki et al. 2024).

Gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca*

W roku 2023 gatunek stwierdzono na 170 powierzchniach 10 × 10 km (tab. 8). Gęsiówkę egipską odnotowano we wszystkich regionach poza Kujawami i Podlasiem. Dominowały stwierdzenia z Dolnego Śląska, Wielkopolski, Górnego Śląska i Małopolski (łącznie 72%). Największą koncentrację ptaków niełęgowych odnotowano 6.10 – 26 os. w żwirowni Byczeń na Dolnym Śląsku (T. Zarzycki). Rok 2023 charakteryzował się naj-

Tabela 8. Liczba powierzchni 10 × 10 km, na których obserwowano gęsiówki egipskie *Alopochen aegyptiaca* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

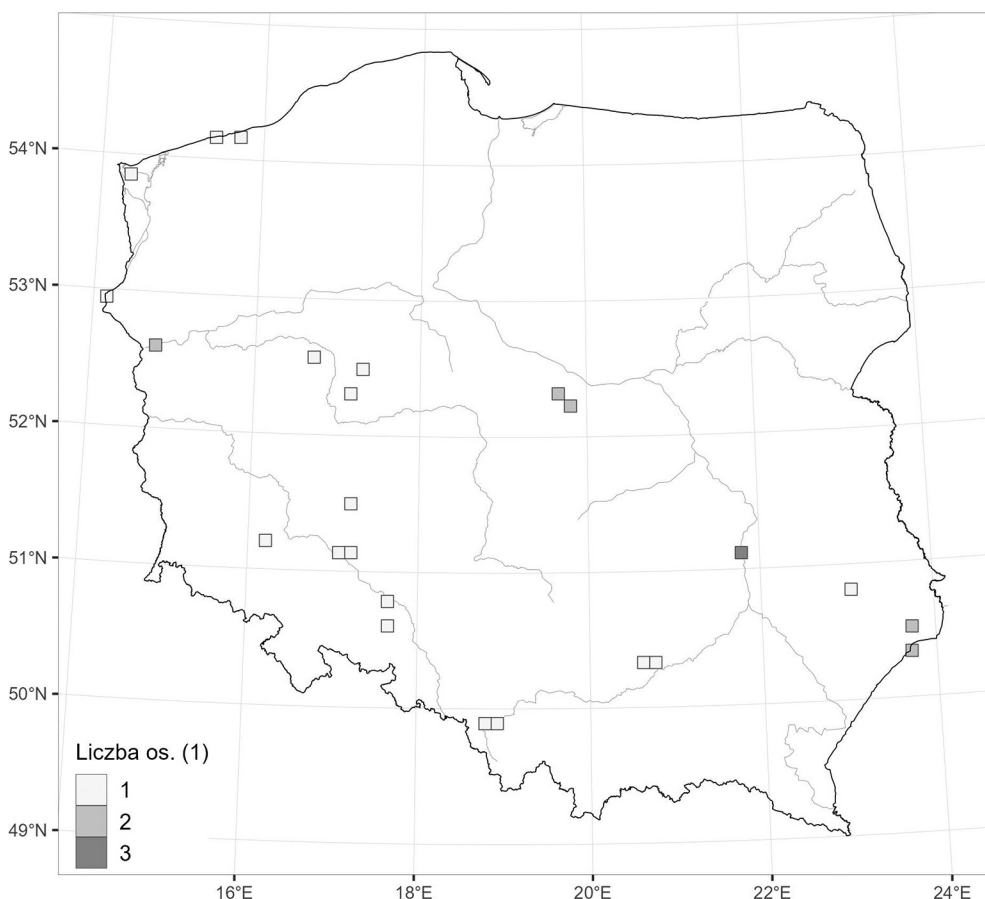
Table 8. Number of 10 × 10 km areas where Egyptian Goose was observed in ornithological regions of Poland in 2023. (1) – the number of plots, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
pow. (1)	43	26	–	4	3	22	3	9	–	10	5	2	31	12	170

wyższą frekwencją gęsiówki egipskiej; w okresie 2018–2022 notowano ją na 95–131 powierzchniach 10×10 km (Ławicki et al. 2024).

Kazarka rdzawa *Tadorna ferruginea*

Stwierdzona 22 razy w liczbie 28 os. w 8 regionach (tab. 9). Obserwowana przede wszystkim w pasie Polski południowej i środkowej oraz na Pomorzu Zachodnim (rys. 5). Najliczniej obserwowana na Lubelszczyźnie, Dolnym Śląsku oraz Pomorzu (łącznie 13 stw., 17 os.). Skrajne wiosenne daty to: 22–24.03 – 1 os. we Wrocławiu-Swojczycach (M. Sęk, Y. Shashenko) oraz 14–28.05 – 1–2 os. w PN Ujście Warty (T. Piątek i in.). Skrajne daty dla lata i jesieni: 16.07 – 1 os. w żwirowni Gołuń w Wielkopolsce (B. Krąkowski) i 26.11 – 1 os. w Słącznie na Dolnym Śląsku (W. Lenkiewicz). Zimą stwierdzona 4-krotnie: 6.01 – 2 os. w dolinie rzeki Słudwi na Mazowszu (R. Pilski i in.), 8.01 – 1 os. w Kromolicach w Wielkopolsce, 14–21.01 – 1 os. w sąsiedztwie stawów w Górkach na Ziemi Świętokrzyskiej (I. Długosz i in.) oraz 20.12 – 1 os. na Zb. Goczałkowickim (A. Wuwer). Stwierdzano zwykle 1–2 os., a 3 os. widziano 14.08 nad Wisłą w Kaliszanach na Lubelszczyźnie (J. Osowski,

Rys. 5. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczebność kazarki rdzawej *Tadorna ferruginea* w Polsce w roku 2023

Fig. 5. Distribution of records and number of individuals (1) of the Ruddy Shelduck in Poland in 2023

P. Bednarek). Ponadto w dniach 5–12.11 w Roszkowie na Górnym Śląsku obserwowano 3 os. wykazujące cechy mieszkańców kazarki rdzawej z gęsiówką egipską (M. Janosz i in.). Ptaków tych nie uwzględniono w podsumowaniu liczby stwierdzeń i osobników.

Odnotowana w roku 2023 liczba stw. i os. kazarki rdzawej mieściła się w zakresie wartości uzyskanych w ostatnich 6 latach (tab. 41).

Tabela 9. Liczba stwierdzeń i osobników kazarki rdzawej *Tadorna ferruginea* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 9. The number of records and individuals of the Ruddy Shelduck in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	4/4	2/2	–	–	5/9	–	1/2	–	–	4/4	2/2	–	3/3	1/2	22/28

Mandarynka *Aix galericulata*

Dokonano 28 stw. łącznie 379 os. (tab. 10, uwzględniono tylko stwierdzenia ze stycznia z maksymalną liczebnością na danym stanowisku). Odnotowana we wszystkich regionach poza Ziemią Łódzką i Podkarpaciem (tab. 10). Tradycyjnie największa populacja występowała na Mazowszu, z maksymalną koncentracją 233 os. – 22.01 w Parku Łazienkowskim w Warszawie (M. Rejmer). Poza Warszawą zgromadzenia powyżej 20 os. odnotowano jeszcze dwukrotnie: 35 os. – 23.01 w Parku Wolności w Brzegu na Dolnym Śląsku (W. Michalik) i 24 os. – 3.01 w Parku 1 000-lecia w Toruniu (E. Lewandowska).

Tabela 10. Liczba stwierdzeń i osobników mandarynki *Aix galericulata* w regionach ornitologicznych Polski w styczniu 2023

Table 10. The number of records and individuals of the Mandarin Duck in ornithological regions in Poland in January 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	5/41	5/17	1/24	–	1/20	2/2	7/267	–	1/1	1/1	1/1	1/2	1/1	2/2	28/379

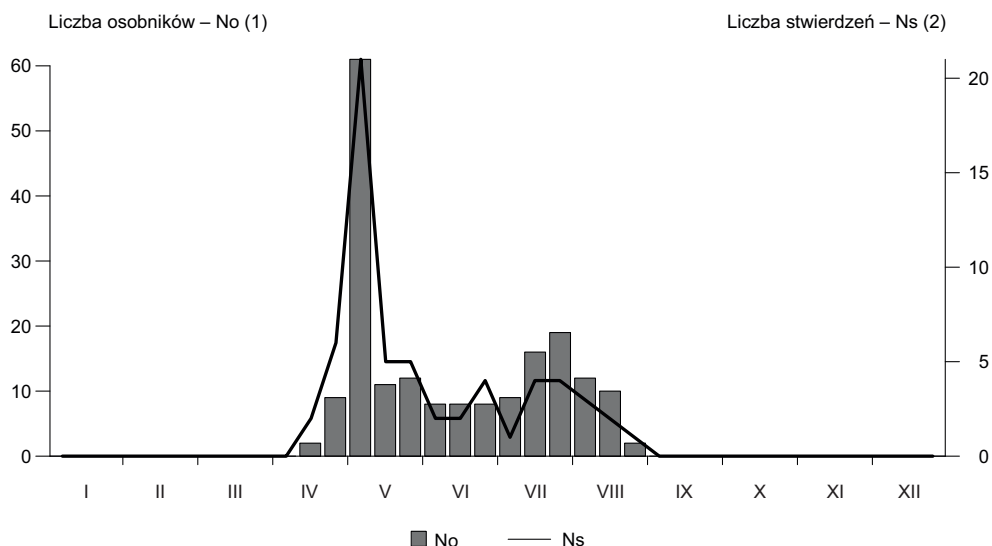
Szczudłak *Himantopus himantopus*

Odnotowano 41 stw., 108 os. w 11 regionach (tab. 11). Nie wykryto go tylko na Górnym Śląsku, Ziemi Świętokrzyskiej oraz Warmii i Mazurach. Ponad połowa obserwacji pochodzi z Podkarpacia, Lubelszczyzny i Dolnego Śląska (łącznie 22 stw., 55 os.). Wiosną najwcześniej obserwowany 15.04 – 1 os. k. Korniaktowa Północnego na Podkarpaciu (T. Sobuś), w tym samym miejscu obserwowano też największe zgromadzenie 3.05 – 14 os. (R. Dworak). Szczyt liczebności w tym okresie wykazano w 1. dek. maja (rys. 6). W okresie połęgowym notowany najczęściej w 2. i 3. dek. lipca. W sierpniu jego liczebność już wyraźnie się zmniejszyła, tylko 19.08 na zb. Jeziorsko obserwowano 9 ptaków (A. Kleszcz, D. Birczyk), a ostatnie stwierdzenie miało tam miejsce 21.08 – 2 os. (A. Kleszcz). Obserwacje sierpniowe na zb. Jeziorsko mogły dotyczyć 3 par gniazdujących tam w roku

Tabela 11. Liczba stwierdzeń i osobników szczudłaka *Himantopus himantopus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 11. The number of records and individuals of the Black-winged Stilt in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	6/12	–	1/1	2/13	10/25	3/6	6/9	6/30	2/3	1/1	–	–	2/5	2/3	41/108

Rys. 6. Fenologia pojawów szcudłaka *Himantopus himantopus* w Polsce w roku 2023

Fig. 6. Annual pattern of the Black-winged Stilt in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

2023 w okolicach m. Brzeg (Janiszewski et al. 2024). W roku 2023 liczba stwierdzeń i osobników była jedną z najwyższych (tab. 41), większe wartości odnotowano jedynie w roku 2021 (50 stw., 121 os.; Sikora et al. 2023).

Szablodziób *Recurvirostra avosetta*

Stwierdzony 46 razy w liczbie 151 os. we wszystkich regionach z wyjątkiem Kujaw, Ziemi Świętokrzyskiej i Ziemi Lubuskiej (tab. 12). Najczęściej i najliczniej obserwowany na Pomorzu, choć znaczna część stwierdzeń w rejonie Zalewu Szczecińskiego dotyczyła zapewne ptaków z kolonii na wyspach Brysna i Śmiećka (Marchowski et al. 2023). W głębi lądu najliczniej obserwowany na Dolnym Śląsku (6 stw., 20 os.). Przelot wiosenny przebiegał od końca marca do połowy maja, ze szczytem stwierdzeń w 3. dek. kwietnia. Najwcześniej widziano po 1 os. 22.03 na Zb. Mietkowskim (G. Orłowski), najpóźniej 26.05 w Samokłeskach na Lubelszczyźnie (A. Świć). Przelot jesienny przebiegał w dwóch fazach – wcześniej, trwającej od czerwca do końca września ze szczytem pojawów w sierpniu, oraz później – przez cały październik i listopad. Najwcześniej widziano pojedyncze ptaki 19.06 w ujściu Wisły w Mikoszewie (M. Betlejewicz), a najpóźniej 27.11 na stawie Rudym w dolinie Baryczy na Dolnym Śląsku (W. Lenkiewicz). Największe widziane stado to 30 os. 23.04 na polu refulacyjnym w Świnoujściu (S. Michałowski), choć bardzo prawdopodobne, że były to ptaki z pobliskiej populacji lęgowej. Poza tym największa wiosenna koncentracja to 7 os. 26.04 na rozlewiskach Narwi k. m. Ruś na Podlasiu (Ł. Krajewski

Tabela 12. Liczba stwierdzeń i osobników szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 12. The number of records and individuals of the Pied Avocet in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw/os. (1)	6/20	4/9	–	1/4	4/5	1/1	4/11	3/4	1/7	19/87	–	1/1	2/2	–	46/151

i in.). Jesienią najliczniej obserwowano 10–12 os. w dniach 11.10–20.11 na stawach Radziądź i Jamnik w dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz) oraz 11 os. (8, 2, 1 os.) migrujących na zachód 8.08 w Kołobrzegu (K. Drab). Rok 2023 był raczej przeciętny pod względem liczby stwierdzeń i osobników na tle poprzednich 5 lat (tab. 41).

Mornel *Eudromias morinellus*

Stwierdzony 35 razy, łącznie 135 os., w 11 regionach (tab. 13). Zdecydowanie najwięcej ptaków odnotowano na Mazowszu oraz na Podkarpaciu, Pomorzu i Dolnym Śląsku (łącznie 50% stw., 75% os.). W pozostałych regionach odnotowano od 1 do 4 stw. (po 1–11 os.). Wiosną zarejestrowano 5 stw. (21 os.) w okresie 01–21.05. Największe stado 13–16 ptaków odnotowano 1–2.05 w Besku na Podkarpaciu (D. Stasiowski i in.). Poza tym widziano po 1–2 os. Jesienią był zdecydowanie liczniejszy niż wiosną (30 stw., 114 os.). W okresie wędrówki jesiennej najwcześniej obserwowany 18.08 – 1 os. w locie k. Piersna na Dolnym Śląsku (G. Orłowski, M. Szeruga). Szczyt liczebności przypadał na okres od 3. dek. sierpnia i 1. dek. września, z największymi stadami odnotowanymi na Mazowszu: 20.08 – 27 os. k. Konarzewa (M. Murawski) i 27.08 – 18 os. k. Kozłowa (K. Antczak). Potem liczebność mornela wyraźnie spadała. Ostatnie obserwacje pojedynczych ptaków odnotowano w listopadzie: 12.11 na stawie Jamnik w dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz) oraz 18.11 k. Separowa w Wielkopolsce (P. Szymański). Obserwacja z 18.11 jest najpóźniejszym jesiennym stwierdzeniem w Polsce (Stawarczyk et al. 2017). W porównaniu z wcześniejszymi wynikami rok 2023 charakteryzował się niską liczbą odnotowanych morneli, a liczba stwierdzeń była na przeciętnym poziomie (tab. 41).

Tabela 13. Liczba stwierdzeń i osobników mornela *Eudromias morinellus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 13. The number of records and individuals of the Eurasian Dotterel in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/14	1/2	–	1/4	1/11	4/5	5/49	4/19	1/1	7/20	3/4	–	5/6	–	35/135

Biegus płaskodzioby *Calidris falcinellus*

Stwierdzony 43 razy, w liczbie 95 os., prawie we wszystkich regionach kraju, najliczniej na Pomorzu, gdzie odnotowano 40% stw. i 61% os. (tab. 14). Obserwowany był od 1. dek. maja do 2. dek. września. Wiosną najwcześniej widziany 7.05 – 2 os. w Barkowicach na Zb. Sulejowskim na Ziemi Łódzkiej (J. Dukała), a jesienią najpóźniej pojedyncze os. obserwowano 17.09 – na zb. Jeziorsko (K. Kąciak i in.) oraz na wyspie Brysna na Zalewie Szczecińskim (Z. Kajzer i in.). Przebieg wędrówki był dość nietypowy ze względu na niższą niż zwykle liczbę stwierdzeń w okresie wiosennym oraz wystąpienie bardzo wyraźnego i krótkotrwałego szczytu w okresie jesiennym, który miał miejsce w 2. i 3. dek. sierpnia. Dokonano w nim aż 86% stw. (82% os.). Większość stwierdzeń (81%) dotyczyła obserwacji 1–2 os. Największe obserwowane stado liczyło 18 os. – 18.08 na

Tabela 14. Liczba stwierdzeń i osobników biegusa płaskodziobego *Calidris falcinellus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

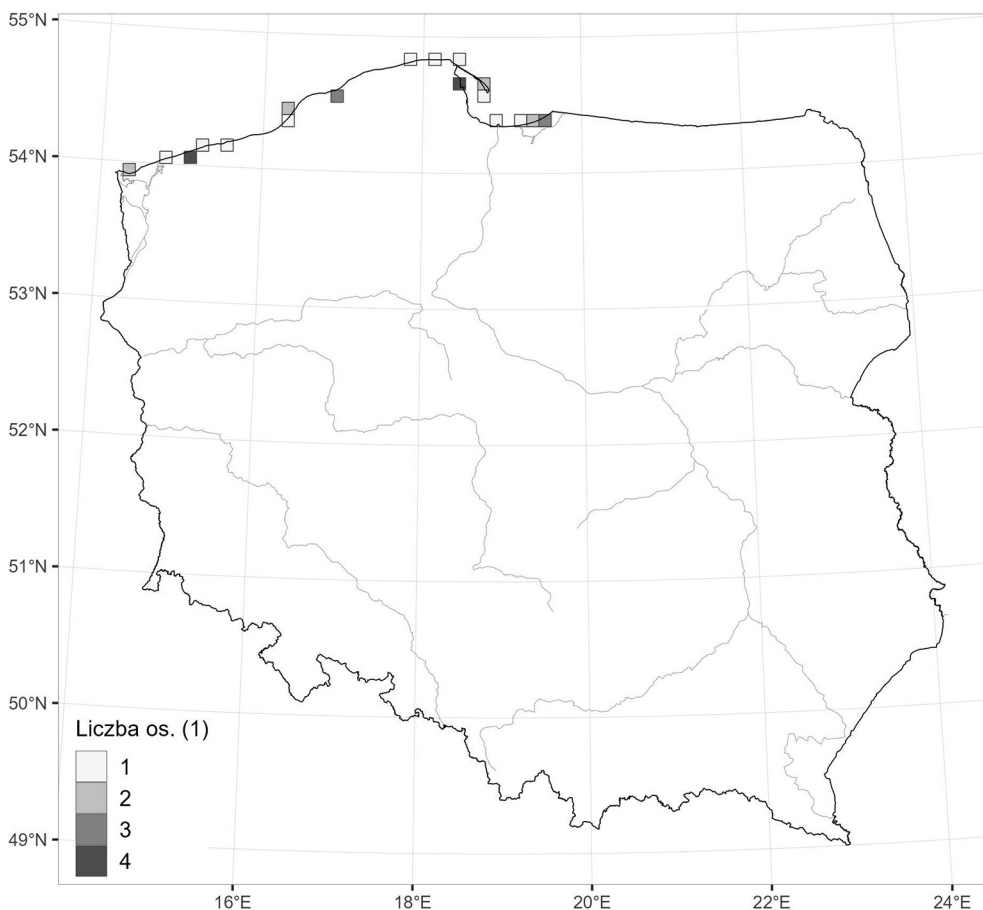
Table 14. The number of records and individuals of the Broad-billed Sandpiper in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	2/2	–	2/2	2/3	2/5	1/1	7/9	–	4/10	19/58	2/2	1/2	1/1	–	43/95

Wyspie Estyjskiej na Zalewie Wiślanym (A. Kośmicki). Było to jedno z największych zgromadzeń biegusa płaskodziobego stwierdzonych w Polsce w latach 2018–2023 (Ławicki et al. 2024). Rok 2023 był przeciętny pod względem liczby stwierdzeń i osobników na tle poprzednich 5 lat (tab. 41).

Biegus morski *Calidris maritima*

Wykazano 29 stw. i 43 os. (tab. 15), wyłącznie w strefie nadmorskiej (rys. 7): 13 stw. pochodzi z Zat. Gdańskiej, 9 z części środkowej i 7 z odcinka zachodniego wybrzeża Bał-

Rys. 7. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczebność biegusa morskiego *Calidris maritima* w Polsce w roku 2023

Fig. 7. Distribution of records and number of individuals (1) of the Purple Sandpiper in Poland in 2023

Tabela 15. Liczba stwierdzeń i osobników biegusa morskiego *Calidris maritima* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 15. The number of records and individuals of the Purple Sandpiper in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	29/43	–	–	–	–	29/43

tyku. Gatunek odnotowano w trzech miesiącach, z dominacją obserwacji październikowych (24 stw.; 83%). W grudniu stwierdzony 4 razy, a pojedyncza obserwacja pochodzi ze stycznia – 11.01 między Łazami a Darłówkiem (L. Smyk). Dominowały stwierdzenia pojedynczych osobników (21 stw.; 72%). Maksymalnie odnotowano 4 os. – 7.10 w Niechorzu (przelot pojedynczych os.; M. Barcz i in.) oraz 27.10 w Rewie (A. Raciborski). W czasie październikowego przelotu odnotowano aż 38 os. Rok 2023 był rekordowy dla tego gatunku zarówno pod względem liczby stwierdzeń, jak i osobników. Dotychczas najlepszy był rok 2021 z 41 os. (Sikora et al. 2023).

Brodziec pławny *Tringa stagnatilis*

Dokonano 38 stw., 52 os. we wszystkich regionach kraju (tab. 16). Najczęściej i najliczniej obserwowany na Górnym Śląsku oraz na Mazowszu (łącznie 11 stw., 14 os.). Na okres wiosenny (kwiecień–maj) przypadło 29% stwierdzeń (rys. 8). Najwcześniej widziano pojedyncze osobniki 15.04 na zb. Świerklaniec na Górnym Śląsku (S. Beuch, P. Skafban) oraz na stawach Biechów na Ziemi Świętokrzyskiej (I. Długosz). Migracja wiosenna trwała przede wszystkim w 2. połowie kwietnia, a w maju dokonano tylko dwóch obserwacji. Liczba stw. wzrosła w połowie czerwca, kiedy odnotowano pierwszy szczyt

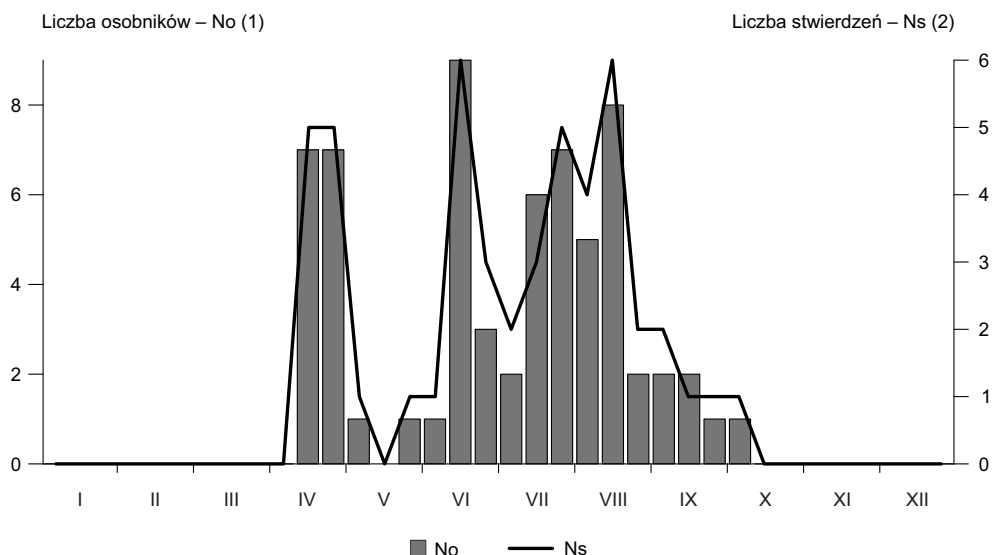

Fot. 2. Brodziec pławny *Tringa stagnatilis*, zb. Topola, Dolny Śląsk, 31.07.2023 (fot. L. Noga) – Marsh Sandpiper, Topola Reservoir, July 2023

Tabela 16. Liczba stwierdzeń i osobników brodzca pławnego *Tringa stagnatilis* w Polsce w roku 2023

Table 16. The number of records and individuals of the Marsh Sandpiper in regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/5	6/9	2/2	2/2	3/7	3/4	5/5	1/1	2/4	3/5	2/3	2/2	4/4	1/1	38/52

Rys. 8. Fenologia pojawów brodzieca pławnego *Tringa stagnatilis* w Polsce w roku 2023

Fig. 8. Annual pattern of the Marsh Sandpiper in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

jesiennej migracji z 9 stw. W kolejnych dekadach notowano po kilka stwierdzeń, a kolejny szczyt miał miejsce na przełomie lipca i sierpnia. Częstotliwość spotkań brodzieców pławnych zaczęła spadać z końcem sierpnia, a we wrześniu wykazano po 1–2 stw. na dekadę. Ostatniej obserwacji pojedynczego ptaka dokonano 8.10 na Zb. Domaniowskim na Mazowszu (M. Rejmer). Obserwowano najczęściej pojedyncze ptaki, rzadziej stadka po 2–3 os., a tylko raz widziano 4 os. – 18.07 na zb. Nielisz na Lubelszczyźnie (W. Huk). Liczba stwierdzeń i osobników w 2023 była na przeciętnym poziomie, zbliżonym do tych z ostatnich 6 lat (tab. 41).

Płatkonóg sztyldzioby *Phalaropus lobatus*

Dokonano 34 stw., 106 os. w 9 regionach (tab. 17). Najliczniej obserwowany na Pomorzu (50% wszystkich obserwowanych ptaków). Na śródlądziu po 3–5 stw. odnotowano w Wielkopolsce, na Mazowszu, Lubelszczyźnie i Podlasiu. Wiosną stwierdzony 9 razy (29 os.). Wyjątkowo wcześniej obserwowany w okresie 15–30.04 na rozlewiskach Narwi k. Sulina na Podlasiu (Ł. Krajewski i in.) – prawdopodobnie jest to najwcześniejsze stwierdzenie krajowe tego gatunku (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). Szczyt liczebności wiosną miał miejsce w 3. dek. maja, np. 31.05 widziano stadko 11 os. w Wilkowie nad Wisłą na Mazowszu (D. Kozłowski), 21.05 – 7 os. w Stoczku na Lubelszczyźnie (T. Kobylas) i tego samego dnia 5 os. w Jarosławcu w Wielkopolsce (M. Giertych). Najpóźniej widziano pojedynczego ptaka 12.06 w Kołobrzegu (R. Rudzionek). Podczas wędrówki jesiennej naj-

Tabela 17. Liczba stwierdzeń i osobników płatkonoga sztyldziobego *Phalaropus lobatus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 17. The number of records and individuals of the Red-necked Phalarope in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	CS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw/os. (1)	1/1	–	–	1/4	3/12	–	4/16	2/2	3/4	13/53	2/5	–	5/9	–	34/106

wcześniejsze stwierdzenie płatkonoga szydłodziobego odnotowano 4–8.07 na stawach w Smogulcu w Wielkopolsce (S. Niziński i in.). Szczyt liczebności w tym okresie przypadał w 2. dek. sierpnia: 18.08 widziano 25 os. na Wyspie Estyjskiej na Zalewie Wiślanym (A. Kośmicki) i w tym samym miejscu 4.09 – 12 os. (A. Kośmicki, A. Janczyszyn). Poza wybrzeżem spotykany jesienią w niewielkich grupach 1–4 os. Najpóźniejsze spotkanie jesienne odnotowano w okresie 20.10–1.11 na osadnikach w Ostrowie na Podkarpaciu (M. Filipek, P. Kania i in.). W porównaniu z wcześniejszymi wynikami rok 2023 charakteryzował się bardzo wysoką liczbą odnotowanych płatkonogów szydłodziobych, chociaż liczba stwierdzeń była na przeciętnym poziomie (tab. 41).

Nurnik *Cephus grylle*

Stwierdzony 20 razy w liczbie 90 os. (tab. 18). Wszystkich stwierdzeń dokonano na wybrzeżu lub na otwartym morzu w granicach polskich wód terytorialnych. Gatunek obserwowano najliczniej od stycznia do końca marca (17 stw., 86 os.), ze szczytem obserwacji przypadającym na 1. połowę marca, kiedy stwierdzono łącznie 55 os., w tym najliczniej podczas rejsu w dniu 10.03, kiedy na odcinku 40 km między Wiciem a Sarbinowem obserwowano aż 33 os. (M. Sołowiej, Z. Kajzer). Wiosną najpóźniej stwierdzony 21.03 – 6 os. na północ od Darłowa (P. Malczyk). W styczniu najliczniej obserwowany 20.01 – 8 os. na odcinku od Kołobrzegu do Darłowa (M. Jasiński, M. Barcz, K. Stępniewski). Jesienią obserwowany tylko trzykrotnie: 19–26.10 widywano z brzegu 1–2 os. w okolicy cypla w Helu (O. Myka i in.), 11.11 na Zatoce Gdańskiej, ok. 20 km na NE od Gdańska (S. Bzoma, M. Kemski) i 12.11 – 1 os. przy ujściu Wisły (J. Szuksztul). Nie dokonano żadnej obserwacji grudniowej. Liczba stwierdzonych nurników w roku 2023 była wyjątkowo wysoka na tle średniej wieloletniej (tab. 41).

Tabela 18. Liczba stwierdzeń i osobników nurnika *Cephus grylle* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 18. The number of records and individuals of the Black Guillemot in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	20/90	–	–	–	–	20/90

Wydrzyk ostrosterńy *Stercorarius parasiticus*

Gatunek stwierdzono na śródlądziu 6 razy (10 os.) (tab. 19). Obserwacje miały miejsce od 1. dek. czerwca do 3. dek. października. Najwcześniej stwierdzony 10.06 – 4 ad. w Chutkowicach na Podlasiu (P. Chylarecki). Było to jednocześnie największe obserwowane na śródlądziu zgrupowanie w roku 2023. Najpóźniej odnotowano 21.10 – 1 os. na stawach w Jaktorowie na Mazowszu (D. i J. Gawrońscy). Dwukrotnie stwierdzony na Górnym Śląsku – w dniach 1–14.07 – 1–2 imm. na żwirowni w m. Lubomia (Z. Wnuk i in.) oraz 10.08 – 1 juv. na Zb. Goczałkowickim (M. Faber, J. Betleja). Na Dolnym Śląsku 29.08 odnotowano 1 os. na polach pod Jenkowicami (J. Słowikowski). Ponadto 15.09 obserwo-

Tabela 19. Liczba stwierdzeń i osobników wydrzyka ostrosterńego *Stercorarius parasiticus* na śródlądziu w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

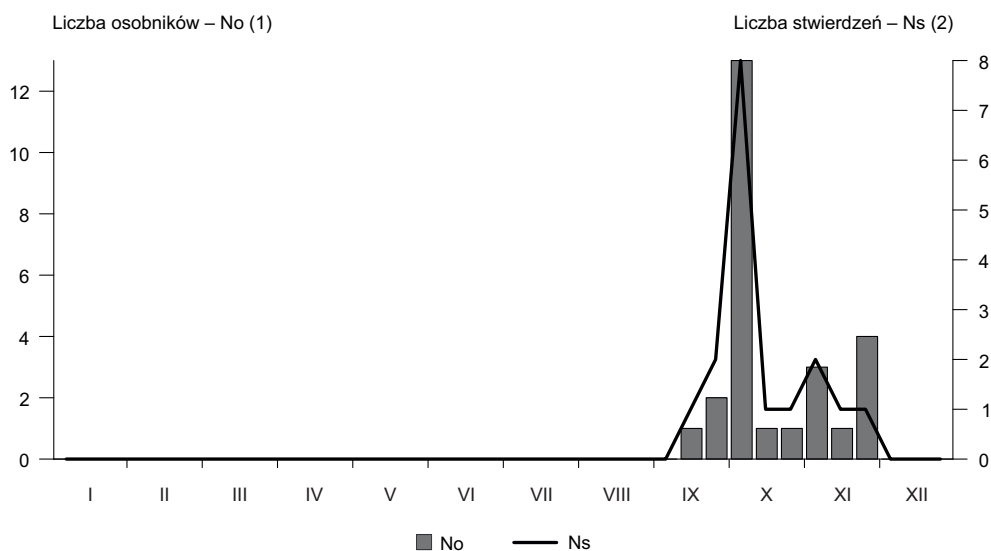
Table 19. The number of inland records and individuals of the Arctic Skua in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	1/1	2/3	–	–	–	–	1/1	–	2/5	–	–	–	–	–	6/10

wano 1 ad. na zb. Siemianówka na Podlasiu (G. Grygoruk). Rok 2023 był nieco gorszy pod względem liczby stwierdzeń i osobników od średniej z poprzednich 5 lat (tab. 41).

Wydrzyk tęposterny *Stercorarius pomarinus*

Stwierdzony 15 razy w liczbie 24 os. (tab. 20). Zdecydowana większość obserwacji miała miejsce na wybrzeżu i to wyłącznie w rejonie Zatoki Gdańskiej. Dokonano zaledwie jednego stwierdzenia na śródlądziu – w dniach 30.09–19.10 – 1 juv. przebywał na jez. Ukiel w Olsztynie na Warmii i Mazurach (G. Piłat i in.). Obserwowany wyłącznie jesienią, najwcześniej – 17.09 widziano 1 imm. w Krynicy Morskiej (K. Piotrowicz), najpóźniej – 25.11 obserwowano przelot łącznie 4 imm. (1, 1, 2) w Ptasim Raju (J. i A. Szuksztul), co było jednocześnie największą liczbą osobników w obrębie pojedynczego stwierdzenia (rys. 9). Poza tym łącznie 3 migrujące os. widziano także 1. i 7.10 w Kątach Rybackich (M. Sołowiej, J. Wyrwał i in.). Liczba stwierdzeń utrzymała się na stabilnym poziomie, natomiast liczba os. była poniżej przeciętnej wartości notowanej w latach 2012–2023 (tab. 41).

Rys. 9. Fenologia pojawów wydrzyka tęposternego *Stercorarius pomarinus* w Polsce w roku 2023

Fig. 9. Annual pattern of the Pomarine Skua in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Tabela 20. Liczba stwierdzeń i osobników wydrzyka tęposternego *Stercorarius pomarinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

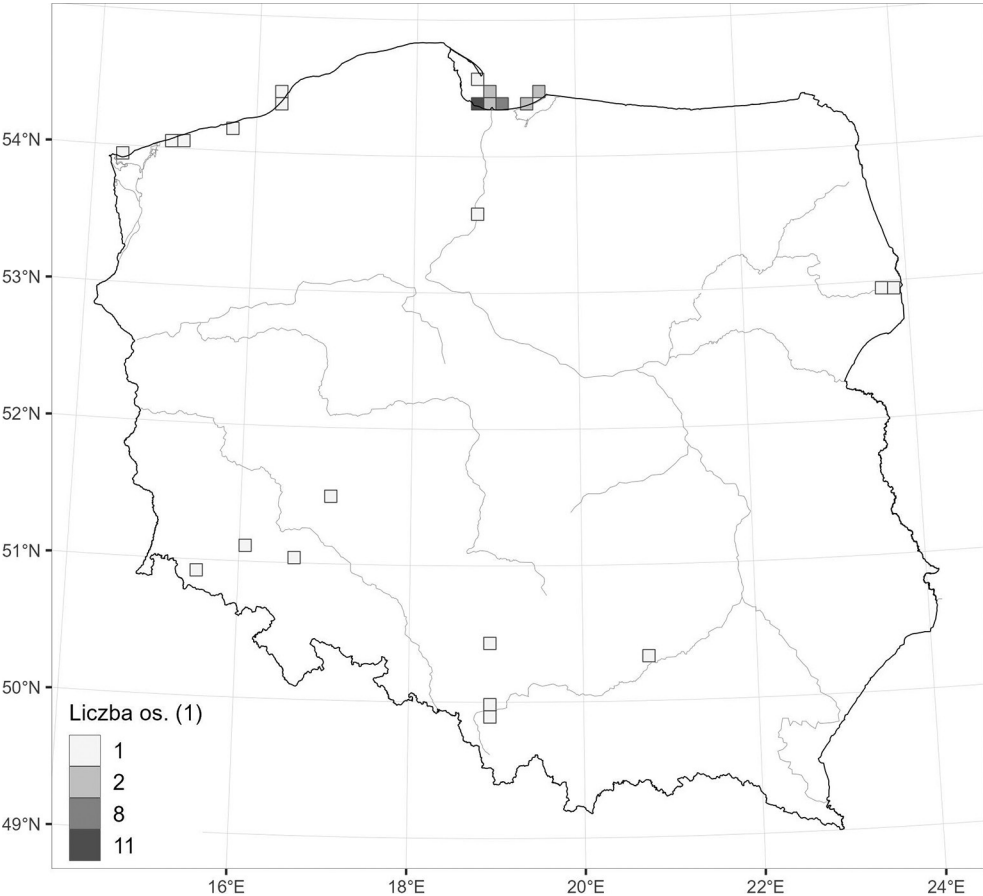
Table 20. The number of records and individuals of the Pomarine Skua in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	14/23	–	1/1	–	–	15/24

Mewa trójpalcza *Rissa tridactyla*

Stwierdzona 36 razy, w liczbie 58 os. (tab. 21). Większości stw. (26) dokonano na wybrzeżu, głównie nad Zatoką Gdańską (17), a pozostałych (9) na Pomorzu Zachodnim od

Świnoujścia do Darłowa (rys. 10). Na śródlądziu dokonano 10 stwierdzeń (28%). Wiosną obserwowana raz – 18.04 znaleziono osłabionego drugorocznego ptaka na drodze leśnej na Grzbiecie Kamienickim w Górach Izerskich na Dolnym Śląsku (P. Gałązka). Pozostałych stwierdzeń dokonano w sezonie jesienno-zimowym, ze szczytem pojawów od 3. dek. października do 3. dek. listopada. Skrajne obserwacje pojedynczych niedojrzałych osobników: 2.10 w Helu (M. Charymski) i 26.02 w Krynicy Morskiej (A. Janczyszyn). Obserwowano tylko pojedyncze osobniki, a dwukrotnie zanotowano gatunek liczniej

Rys. 10. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczebność mewy trójpalczastej *Rissa tridactyla* w Polsce w roku 2023

Fig. 10. Distribution of records and number of individuals (1) of the Black-legged Kittiwake in Poland in 2023

Tabela 21. Liczba stwierdzeń i osobników mewy trójpalczastej *Rissa tridactyla* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 21. The number of records and individuals of the Black-legged Kittiwake in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	4/4	2/2	–	–	–	–	–	–	2/2	27/49	1/1	–	–	–	36/58

podczas sztormów: 1.11 w Jantarze widziano łącznie 8 imm. w przelocie na zachód (A. Kuźnia), a 25.11 – 10 imm. i 1 ad. w Ptasim Raju (J. i A. Szuksztul). Ptaki wykrywane na śródlądziu przebywały zwykle przez kilka dni w tej samej okolicy. Najdłużej obserwowano młodego ptaka na stawach w dolinie Baryczy na Dolnym Śląsku (kompleksy Ruda Sułowska, Radziądz, Ruda Żmigrodzka) w okresie 2–25.11 (W. Lenkiewicz i inni). Liczba stwierdzeń w roku 2023 była zbliżona do średniej wieloletniej, natomiast liczba os. była znacznie poniżej średniej (tab. 41).

Mewa błada *Larus hyperboreus*

Dokonano tylko jednego stwierdzenia. W dniach 4.01–5.02 dorosły ptak obserwowany był na składowisku odpadów komunalnych w Ostrowie Wielkopolskim w Wielkopolsce (P. T. Dolata i in.). Osobnik ten był prawdopodobnie powracającym ptakiem zimującym w tym regionie w latach 2021 i 2022 (Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024). Jedna obserwacja w roku oznacza najsłabszy sezon dla tego gatunku w kraju w bieżącym wieku. Wcześniej jednej obserwacji dla roku dokonano w 1991 (Stawarczyk et al. 2017).

Rybitwa czubata *Thalasseus sandvicensis*

Odnotowano zaledwie jedno stwierdzenie śródlądowe. Dwa dorosłe osobniki widziano 27.05 na Zb. Przeczyckim na Górnym Śląsku (J. Betleja). Był to najsłabszy rok dla tego gatunku na śródlądziu od sezonu 2015 (Stawarczyk et al. 2017, Beuch et al. 2021, Wyłęgała et al. 2022, Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024).

Rybitwa popielata *Sterna paradisaea*

Stwierdzona 38 razy (91 os., tab. 22), najliczniej na Pomorzu, zwłaszcza w rejonie Zat. Gdańskiej. Na śródlądziu stwierdzona 9 razy (24%). Obserwowana od 3. dek. kwietnia do 3. dek. października, z niewielkimi szczytami na początku maja oraz na początku października. Wiosną najwcześniej widziana 27.04 na Jez. Zygmunta Augusta na Podlasiu – 1 os. (G. Grygoruk, M. Polakowski), a jesienią najpóźniej 23.10 – 1 os. w Świnoujściu na Pomorzu (A. Wiaderny). Zazwyczaj obserwowano 1–2 os. (78% stw.). Największe zgromadzenie liczyło 5 os. – 27.05 w Chałupach nad Zat. Gdańską (Z. Kajzer). Ponadto podczas kilkugodzinnych obserwacji na wybrzeżu w dniu 7.08 zanotowano przelot łącznie 15 os. w Niechorzu (Z. Kajzer, Ł. Haluch) oraz 13 os. w Kołobrzegu (R. Rudzionek). Najliczniej na śródlądziu widziano 3 os. – 30.04 na zb. Świerkłaniec (S. Beuch). Rok 2023 był korzystny dla tego gatunku – liczba stwierdzeń i osobników była wyraźnie wyższa niż średnia dla lat 2012–2023 (22 stw., 35 os.), a stwierdzona liczba osobników była rekordowa (Ławicki et al. 2024).

Tabela 22. Liczba stwierdzeń i osobników rybitwy popielatej *Sterna paradisaea* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

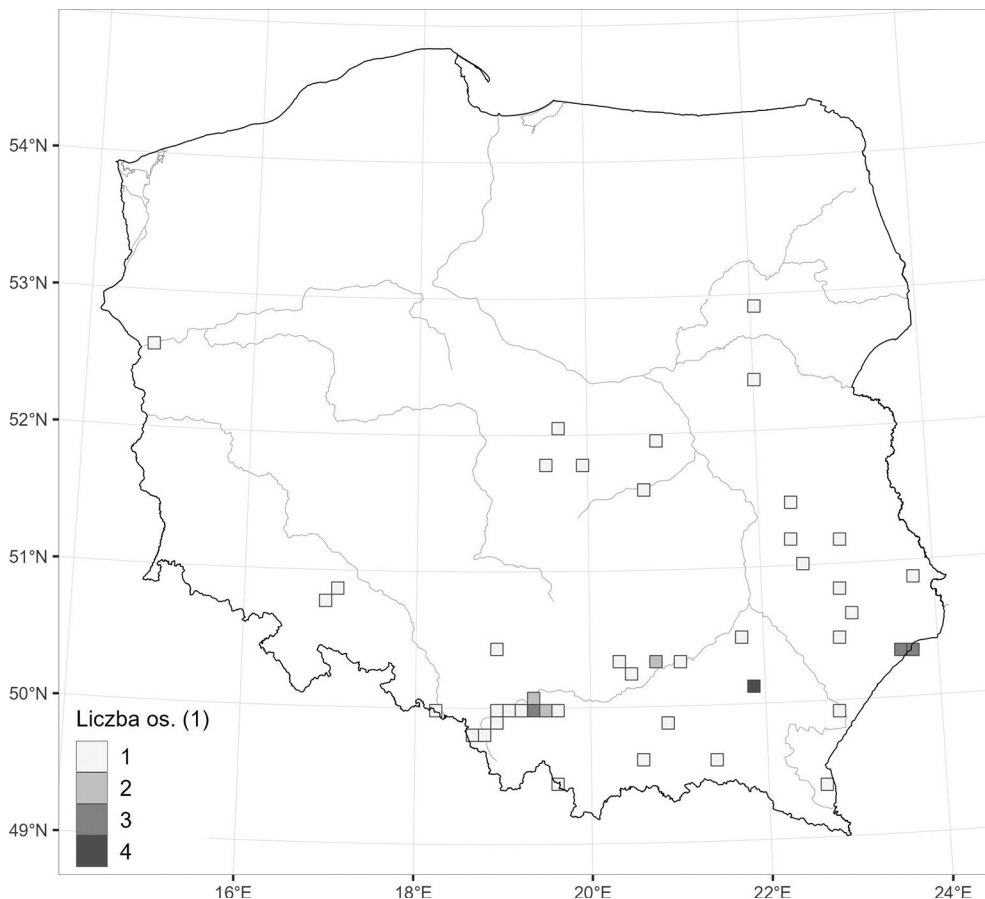
Table 22. The number of records and individuals of the Arctic Tern in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/3	1/3	–	–	–	–	1/1	2/2	1/1	30/81	–	–	–	–	38/91

Czapla purpurowa *Ardea purpurea*

Odnotowano 44 stw., 56 os. w 10 regionach (tab. 23). Spotykana niemal wyłącznie w południowej połowie kraju, w tym najliczniej na Lubelszczyźnie i w Małopolsce (rys. 12). Ponadto po 4–6 stw. gatunku odnotowano na Górnym Śląsku, Podkarpaciu i Ziemi Świę-

tokrzyskiej. Najbardziej na północ wysunięte obserwacje pojedynczych czapli purpurowych pochodzą z Podlasia – 5.08 k. Szumowa (M. Rowicki) oraz Ziemi Lubuskiej – 27.04 i 1.05 w PN Ujście Warty k. Dąbroszyna (Ł. Szewczyk, P. Lewandowski). Wiosną najwcześniej widziana 16.04 w m. Jałowie na Podkarpaciu (M. Wnuk), a najpóźniej jesienią 26.09 w Łodzi (M. Kowalski). Niewielki szczyt liczebności odnotowano wiosną w 1. i 2. dek. maja, z kolei jesienią była zdecydowanie liczniejsza ze szczytem na przełomie sierpnia i września (rys. 11). Największe skupienia widziano w Świelcy na Podkarpaciu, gdzie 23.08 i 8.09 obserwowano 4 os. (Ł. Haluch i in.). Ponadto dwukrotnie widziano po 3 os.,

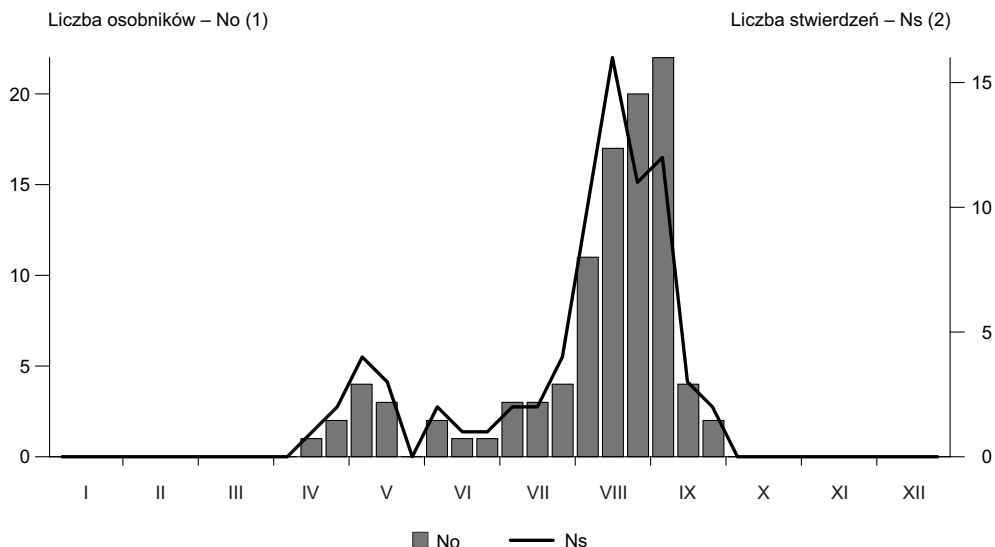

Rys. 11. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczebność czapli purpurowej *Ardea purpurea* w Polsce w roku 2023
Fig. 11. Distribution of records and number of individuals (1) of the Purple Heron in Poland in 2023

Tabela 23. Liczba stwierdzeń i osobników czapli purpurowej *Ardea purpurea* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 23. The number of records and individuals of the Purple Heron in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw/os. (1)	2/2	6/6	–	3/3	10/14	9/12	3/3	5/8	1/1	–	4/6	–	–	1/1	44/56

Rys. 12. Fenologia pojawów czapli purpurowej *Ardea purpurea* w Polsce w roku 2023

Fig. 12. Annual pattern of the Purple Heron in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

w tym w Wierzbicy na Lubelszczyźnie – 29.08–2.09 (Ł. Krawczyk i in.) oraz na stawach Przeręb w Małopolsce – 1.09 (J. Niemiec). Sezon 2023 był nieznacznie ponadprzeciętny dla czapli purpurowej pod względem liczby stwierdzeń i osobników (tab. 41).

Czapla nadobna *Egretta garzetta*

Stwierdzona 33 razy, w łącznej liczbie 46 os. w 10 regionach (tab. 24). Około połowa obserwacji pochodziła z Małopolski i Podkarpacia. W pozostałych regionach dokonano po 1–4 stw., 1–7 os. Najwcześniejsze stwierdzenie wiosenne pojedynczego ptaka odnotowano 23.04 w Złakowie Borowym na Mazowszu (K. Kowalczyk). Przez całą wiosnę liczebność czapli nadobnej była niska z niewielkim szczytem w 1. dek. maja. W lipcu miał miejsce stopniowy wzrost jej liczebności i na początku sierpnia odnotowano szczyt pojawów. Potem liczebność gatunku zmniejszyła się i utrzymywała na stałym poziomie. Najpóźniejsze stwierdzenie odnotowano 23.09 na Zb. Mietkowskim (M. Bohr i in.). W całym sezonie zdecydowanie dominowały obserwacje pojedynczych ptaków. Tylko w dwóch stw. odnotowano po 5 os. – 3. i 4.08 na stawach w Walewicach na Ziemi Łódzkiej (B. Łukaszewicz, K. Mikulski) oraz 1.08 na stawach we Wróblowej na Podkarpaciu (A. Biernacka, Z. Niziołek). Rok 2023 był najsłabszym sezonem dla czapli nadobnej w ostatnich 6 latach (tab. 41).

Tabela 24. Liczba stwierdzeń i osobników czapli nadobnej *Egretta garzetta* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 24. The number of records and individuals of the Little Egret in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	2/2	2/2	–	2/7	3/3	8/10	3/3	5/11	–	4/4	3/3	–	1/1	–	33/46

Warzęcha *Platalea leucorodia*

Odnotowano 13 stw. i 18 os. w 6 regionach (tab. 25). Tradycyjnie przeważały obserwacje z południowej Polski. Większość stwierdzeń dotyczyła pojedynczych ptaków, maksymalnie odnotowano 4 imm. – 12.08 na zb. Łąka k. Pszczyny na Górnym Śląsku (J. Woźniak). Skrajne daty obserwacji pojedynczych osobników: 24.04 na zbiorniku kopalni kruszyw w Wał-Rudzie w Małopolsce (A. Szafrński) i 4.11 na stawach Potasznia w dolinie Baryczy na Dolnym Śląsku (W. Walczak) – osobnik ten przebywał tam i na pobliskich stawach Stawno od 3.09 (W. Lenkiewicz). W ostatnich sześciu latach liczba stwierdzeń warzęchy wahała się od 6 do 22, a liczba osobników od 10 do 56 (Chodkiewicz et al. 2020, Beuch et al. 2021, Wylegała et al. 2022, Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024).

Tabela 25. Liczba stwierdzeń i osobników warzęchy *Platalea leucorodia* w Polsce w roku 2023

Table 25. The number of records and individuals of the Eurasian Spoonbill in regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	2/2	2/5	–	2/3	–	2/2	–	3/4	–	–	–	–	–	2/2	13/18

Gadożer *Circaetus gallicus*

Odnotowano 47 stw., 53 os. w 10 regionach (tab. 26). Około połowa obserwacji gadożera pochodzi z Lubelszczyzny. Po 4–7 stw. dokonano na Podlasiu, Dolnym Śląsku i Pomorzu, natomiast w pozostałych 6 regionach po 1–2 stw. Najwcześniejsza obserwacja wiosenna pochodzi z 30.03 z Tomaszowa Lubelskiego (W. Gargoła), a najpóźniejsza z 17.09 z okolic Pukał na Lubelszczyźnie (M. Januchowska). Ponadto stwierdzony jeszcze później 21.10 k. Ostrowa Warckiego w Wielkopolsce, jednak był to osobnik martwy (A. Ciupka, Ł. Kurnicki). Najliczniej obserwowany w maju oraz lipcu i sierpniu. Zdecydowanie najczęściej obserwowany pojedynczo (42 stw.), tylko na Lubelszczyźnie 6.07 widziano 3 os. k. Dębiny (S. Śliwiński) oraz w tym samym regionie 3 razy po 2 ptaki. Ponadto 2 os.

Fot. 3. Gadożer *Circaetus gallicus*, Góra Miłek, Dolny Śląsk, 13.07.2023 (fot. K. Struś) – *Short-toed Snake Eagle*, Góra Miłek, July 2023

widziano 9.07 w rez. przyrody Bielawa na Pomorzu (M. Koss). Rok 2023 pod względem liczby stwierdzeń i odnotowanych osobników ustępował tylko sezonowi 2020 (Wylegała et al. 2022, tab. 41).

Tabela 26. Liczba stwierdzeń i osobników gadożera *Circaetus gallicus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 26. The number of records and individuals of the Short-toed Eagle in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	5/5	1/1	–	2/2	22/27	–	2/2	1/1	7/7	4/5	–	–	2/2	1/1	47/53

Błotniak stepowy *Circus macrourus*

Odnotowano 106 stw., łącznie 140 os. (tab. 27). Obserwowany był prawie we wszystkich regionach poza Ziemią Lubuską. Podobnie jak w poprzednich latach najwięcej stwierdzeń pochodzi z Pomorza, Podlasia, Lubelszczyzny i Mazowsza. Wyjątkowo dużo stwierdzeń i osobników odnotowano także na Dolnym Śląsku. Wędrówka wiosenna rozpoczynała się już pod koniec marca i trwała do 2. dek. maja, ze szczytem w 2. dek. kwietnia. Wiosną najwcześniej odnotowany 25.03 – 1 os. w Ulikowie na Lubelszczyźnie (P. Stachyra), a najpóźniej 18.05 – 1 os. w m. Folwarki Wielkie na Podlasiu (T. Tumiel). Jesienią przelot zaczynał się od 2. dek. sierpnia i trwał do 2. dek. listopada, ze szczytem w 2. dek. września. Skrajne daty podczas wędrówki jesiennej to 16.08 – 1 os. w Gołdapi na Warmii i Mazurach (D. Częstkievicz) oraz 19.11 – 1 os. na Stawach Raszyńskich na Mazowszu (O. Sobota). Poza zasadniczym okresem przelotów stwierdzono pojedyncze osobniki w czerwcu i lipcu – 9.06 w m. Łoje-Awissa na Podlasiu (R. Szczęch i in.) i 23.07 w Dobroszewicach na Dolnym Śląsku (M. Aleksandrowicz). Wyjątkowej obserwacji dokonano na Dolnym Śląsku w pobliżu wsi Jenkowie i Kulin, gdzie 17.09 obserwowano luźne skupienie żerowiskowe 16 os. (w tym 11 juv.) (K. Żarkowski i in.). Było to największe skupisko tego gatunku obserwowane do tej pory w Polsce (Stawarczyk et al. 2017, Chodkiewicz et al. 2020, Beuch et al. 2021, Wylegała et al. 2022, Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024). Rok 2023 był rekordowy, zarówno pod względem liczby stwierdzeń, jak i osobników (Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024).

Tabela 27. Liczba stwierdzeń i osobników błotniaka stepowego *Circus macrourus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

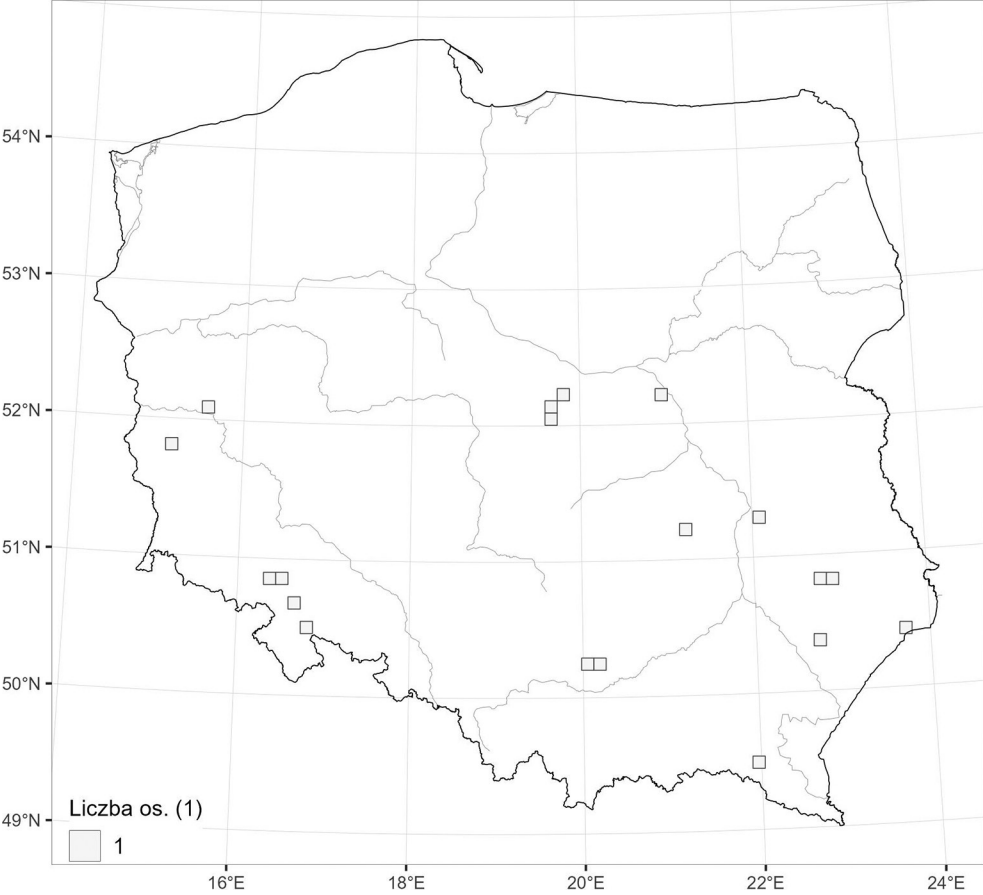
Table 27. The number of records and individuals of the Pallid Harrier in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	12/27	4/4	1/1	2/2	12/12	4/6	11/11	3/3	14/14	31/47	2/3	4/4	6/6	–	106/140

Kurhannik *Buteo rufinus*

Stwierdzono 18 pojedynczych os. w 8 regionach (tab. 28). Wszystkich obserwacji dokonano głównie na południe od równoleżnika 52° (rys. 13). Aż 7 stwierdzeń (39%) miało miejsce na Lubelszczyźnie (tab. 28). Widywany w dwóch okresach fenologicznych – wiosennym (6 stw.) i jesiennym (12 stw.). Wiosną stwierdzany od kwietnia do czerwca ze skrajnymi datami obserwacji: 20.04 – 1 ad. w Sulechowie na Ziemi Lubuskiej (P. Czechowski) oraz 13–18.06 – 1 imm. w okolicach Milikowic i Starego Jaworowa na Dolnym Śląsku (K. Żarkowski i in.). Najwcześniejszym stwierdzeniem jesiennym był drugoroczny ptak widziany 22.07 k. Iłży na Mazowszu (J. Dukąła). Najpóźniej 1 os. widziano 1.10 k.

Odrzechowej na Podkarpaciu (M. Wnuk). Obserwowane kurhanniki przebywały w okolicy zwykle od jednego do kilku dni, a najdłużej przez 25 dni (16.08–9.09) – 1 juv. pod Księżpolem na Lubelszczyźnie (P. Kopacz i in.). Zarówno liczba stwierdzeń, jak i osobników w 2023 roku była poniżej średnich wartości notowanych w kraju od 2012 roku (tab. 41).

Rys. 13. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczebność kurhannika *Buteo rufinus* w Polsce w roku 2023
Fig. 13. Distribution of records and number of individuals (1) of the Long-legged Buzzard in Poland in 2023

Tabela 28. Liczba stwierdzeń i osobników kurhannika *Buteo rufinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 28. The number of records and individuals of the Long-legged Buzzard in in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/3	–	–	1/1	7/7	1/1	2/2	1/1	–	–	1/1	–	–	2/2	18/18

Puszczyk mszarny *Strix nebulosa*

W roku 2023, poza znanymi lęgowiskami na Lubelszczyźnie, odnotowano 2 pojedyncze ptaki – 24.03 w Lasach Janowskich (S. Aftyka, M. Białobrzęska, R. Osipa) oraz 10.07 w Poleskim PN (A. Wołoszkiewicz, J. Wołoszkiewicz). Ponadto uzupełniono listę stwierdzeń puszczyka mszarnego w roku 2022. Oprócz podanych dwóch stwierdzeń pojedynczych ptaków na Mazowszu i Podlasiu (Ławicki et al. 2024), odnotowany został również trzykrotnie w różnych rejonach Puszczy Solskiej (nadm. Zwierzyńiec i Biłgoraj; (S. Rogala i in.).

Kraska *Coracias garrulus*

W okresie niełęgowym kraska jest obserwowana skrajnie rzadko. Odnotowano jedynie trzy stwierdzenia pojedynczych ptaków, z czego dwa na Podlasiu: 30.05 obserwowano osobnika w Trześciance w dolinie górnej Narwi (G. Grygoruk, T. Tumiel, P. Świętochowski), a 12.08 znaleziono martwego młodego ptaka k. Suchowoli w dolinie Biebrzy (J.S. Gołowacz), który został zaobrączkowany jako pisklę 6.07.2023 na Łotwie, k. Garkalne w pobliżu Rygi. Kolejne stwierdzenie młodej kraski pochodzi z 25.08, kiedy ptaka obserwowano k. Hrubieszowa na Lubelszczyźnie (S. Sendera, B. Wójcik).

Kobczyk *Falco vespertinus*

Wykazano 575 obs., 1 305 os. we wszystkich regionach oprócz Kujaw (tab. 29). Najwięcej kobczyków odnotowano na Dolnym i Górnym Śląsku, Lubelszczyźnie, Mazowszu i Podkarpaciu. Wiosną najwcześniejsza obserwacja 1 os. pochodziła z 25.04 z okolic Nowej Wsi Szlacheckiej w Małopolsce (M. Kitazawa). Wiosenna liczebność gatunku stopniowo rosła w maju, osiągając szczyt w połowie tego miesiąca, by następnie stopniowo maleć aż do ostatniej obserwacji pojedynczego os. 21.06 w Kuźnicy na Płw. Helskim (J. Szuksztul). W okresie wiosennym największe stado 16 os. widziano 22.05 k. Jabłonki w Małopolsce (G. Błachuta). Podczas wędrówki jesiennej najwcześniejsze stwierdzenie odnotowano 8.08 – 1 os. widziany k. m. Zagaje Smrokowskie w Małopolsce (M. Świostek). Szczyt liczebności przypadał w 1. dek. września, np. 9.09 odnotowano największe zgromadzenie 46 os. w Zawadach na Lubelszczyźnie (T. Kobylas) oraz 20.09 – 45 os. k. m. Przemęt w Wielkopolsce (P. Szymański). Ostatnie stwierdzenie 2 os. pochodzi z 5.10 z Komorowa na Dolnym Śląsku (R. Grochowski). W roku 2023 kobczyk był zdecydowanie mniej liczny niż w latach 2018–2022 (tab. 41).

Tabela 29. Liczba obserwacji i osobników kobczyka *Falco vespertinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 29. The number of observations and individuals of the Red-footed Falcon in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of observations/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
obs./	61/	76/		12/	59/	67/	67/	61/	38/	63/	32/	11/	25/	3/	575/
os. (1)	154	123	–	29	145	162	97	148	72	113	69	19	170	4	1 305

Aleksandretta obrożna *Psittacula krameri*

Odnnotowano 11 stw. 25 os. w 4 regionach (tab. 30). Podobnie jak w poprzednich latach najczęściej była obserwowana w Nysie na Dolnym Śląsku (1–3 os.), gdzie ptaki były obecne przez cały rok. W tym regionie notowano ponadto pojedyncze osobniki w sześciu innych miejscach. Kolejne 4 stwierdzenia pochodzą z Górnego Śląska, gdzie najwięcej obserwacji odnotowano w Świętochłowicach i Chorzowie – maksymalnie 31.08 – 6 os.

(M. Komander). Poza tym 3 razy stwierdzono pojedyncze ptaki: 17.03 w Warszawie Śródmieściu (S. Smoczyński) oraz dwukrotnie w Gdańsku: 18.07 i 30.08 (M. Materek). Rok 2023 był na ponadprzeciętnym poziomie pod względem liczby stwierdzeń i odnotowanych osobników (tab. 41).

Tabela 30. Liczba stwierdzeń i osobników aleksandretty obrożnej *Psittacula krameri* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 30. The number of records and individuals of the Rose-ringed Parakeet in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	7/9	4/13	–	–	–	–	1/1	–	–	2/2	–	–	–	–	14/25

„Srokosz stepowy” *Lanius excubitor homeyeri*

Obserwowano 7 os. w 7 stw. w 4 regionach Polski (tab. 31). Najwięcej stwierdzeń (5) miało miejsce w południowo-zachodniej Polsce (Dolny i Górny Śląsk), pozostałe w Polsce północno-wschodniej (Mazowsze i Podlasie). Obserwacje w kolejności chronologicznej: 3.01 odczytano obrączkę 1♂ ad. k. Gogolina na Górnym Śląsku, który zimował w tej okolicy od co najmniej 2020 roku (P. Zabłocki), 29.01 widziano ptaka w Głuzku-Kolonii na Mazowszu (K. Kozłowski), 22–23.02 w Tychach-Cielmicach na Górnym Śląsku (A. Wuwer), 8.04 w Wólce Piasecznej na Podlasiu (H. Mateuszczyk), 14.06 w Milikowicach na Dolnym Śląsku (J. Słowikowski), 13.08 odczytano obrączkę 1♂ ad. w Bierzynie na Dolnym Śląsku (K. Ostrowski), 24.09 widziany w Stroni na Dolnym Śląsku (G. Neubauer). Niewykluczone, że obserwacje z kwietnia i czerwca dotyczyły lęgowych osobników, choć nie przedstawiono na to wystarczających dowodów. Liczba stw. i os. były znacznie poniżej przeciętnych wartości notowanych od 2012 roku (tab. 41).

Tabela 31. Liczba osobników „srokosza stepowego” *Lanius excubitor homeyeri* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 31. The number of individuals of the Homeyer’s Grey Shrike in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/3	2/2	–	–	–	–	1/1	–	1/1	–	–	–	–	–	7/7

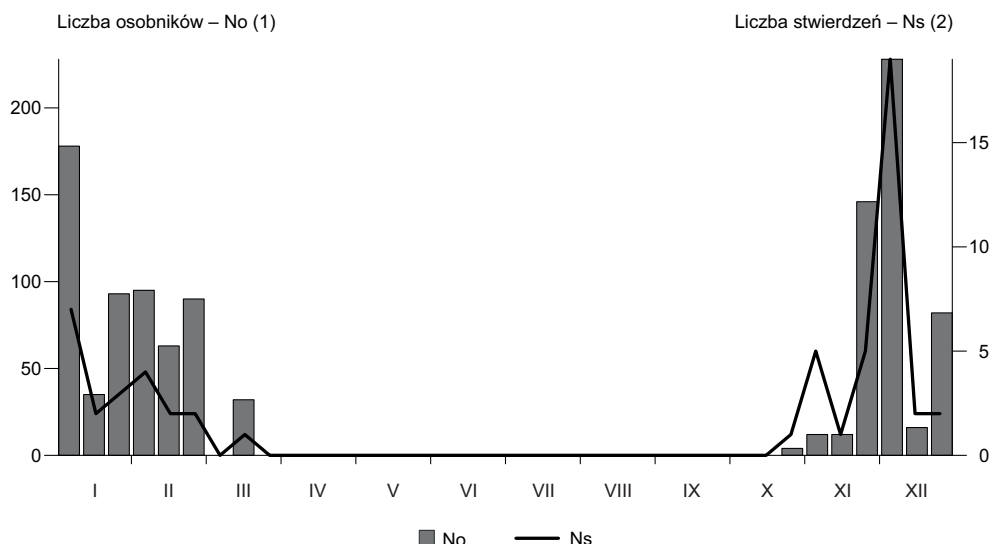
Górniczek *Eremophila alpestris*

Stwierdzony 44 razy, łącznie 809 os. (tab. 32). Wykazany w siedmiu regionach, przy czym poza wschodnią Polską tylko raz widziano górniczka na Pomorzu 8.12 – 3 os. w Kosakowie nad Zat. Gdańską (J. Błaż) (tab. 32). Najliczniej spotykany na Lubelszczyźnie, gdzie odnotowano 43% stw. (70% os.). Liczniej notowany także na Podlasiu i Mazowszu. Obserwowany od końca października do połowy marca, z wyraźnym szczytem w 2. dek. grudnia (19 stw., 228 os., rys. 14). Najpóźniejsza obserwacja wiosenna miała miejsce 18.03 – 32 os. w miejscowości Ortel Lubelski Pierwszy na Lubelszczyźnie (R.

Tabela 32. Liczba stwierdzeń i osobników górniczka *Eremophila alpestris* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 32. The number of records and individuals of the Horned Lark in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	19/568	–	9/93	2/6	9/131	1/3	2/4	2/4	–	–	44/809

Rys. 14. Fenologia pojawów górnica *Eremophila alpestris* w Polsce w roku 2023

Fig. 14. Annual pattern of the Horned Lark in Poland in 2023. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Wakulski), a najwcześniej jesienią widziany 30.10 w m. Zwierzany na Podlasiu – 4 os. (T. Tumiel). Największe stado 81 os. obserwowano 6.01 k. Władysławowa na Lubelszczyźnie (J. Mydlak i in.). Rok 2023 nie wyróżniał się pod względem liczby stwierdzeń i osobników w porównaniu do ostatnich kilku lat (tab. 41).

Zaroślówa *Acrocephalus dumetorum*

Odnotowano 31 stw., 33 os. w 9 regionach (tab. 33). Najwięcej stwierdzeń (4–8) pochodzi z Pomorza, Mazowsza oraz Warmii i Mazur (łącznie 20 stw. 22 os.). W pozostałych 6

Fot. 4. Zaroślówa *Acrocephalus dumetorum*, Osłonino, Pomorze, 1.06.2023 (fot. A. Kośmicki) – Blyth's Reed Warbler, Osłonino, June 2023

regionach stwierdzano od 1 do 4 ptaków. Najwcześniejsze 3 stw. zarośłówki odnotowano 28.05 (Małopolska, Podkarpacie i Mazowsze). Potem liczebność szybko wzrastała ze szczytem w 1. dek. czerwca. Najpóźniejsza obserwacja miała miejsce 13.07 w Dubeninkach na Warmii i Mazurach (D. Częstkiewicz). Niemal wszystkie obserwacje dotyczyły pojedynczych ptaków, tylko na Helu 6.06 odnotowano 3 os. (Ł. Haluch). W roku 2023, podobnie jak w sezonie 2022, zanotowano niższą liczbę stwierdzeń niż średnia dla lat 2015–2023 (Chodkiewicz et al. 2020, Beuch et al. 2021, Wylegała et al. 2022, Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024, tab. 41).

Tabela 33. Liczba stwierdzeń i osobników zarośłówki *Acrocephalus dumetorum* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 33. The number of records and individuals of the Blyth's Reed Warbler in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	1/1	3/3	6/6	1/1	4/4	8/10	1/1	6/6	1/1	–	31/33

Świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus*

Stwierdzono tylko 12 os., w tym 11 na Pomorzu i jednego na Mazowszu (tab. 34). Na Pomorzu 9 stw. odnotowano w części wschodniej wybrzeża i tylko dwa w części zachodniej, gdzie gatunek widziano 25.09 w Rogowie pod Mrzeżynem (P. Zientek) oraz 8.10 w Mielnie (D. Boroń). Skrajnych fenologicznie obserwacji jesiennych dokonano w Helu: 16.09 (M. Dyduch, Ł. Haluch) i 10.10 (G. Krętosz, W. Janecki). Jedno stwierdzenie miało miejsce w głębi Pomorza – 29.04 w Wierzbnie nad jez. Miedwie zaobrazczowano pojedynczego os. (R. Skeates) i było to trzecie wiosenne stwierdzenie tego gatunku w Polsce (Stawarczyk et al. 2017). Poza Pomorzem została odnotowana 2–3.10 w Warszawie-Żoliborzu (T. Chodkiewicz, D. Łukasik). Rok 2023 był jednym z najsłabszych sezonów dla świstunki żółtawej w ostatnich 15 latach (Stawarczyk et al. 2017, Sikora et al. 2023, Ławicki et al. 2024).

Tabela 34. Liczba osobników świstunki żółtawej *Phylloscopus inornatus* stwierdzonych w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 34. The number of records and individuals of the Yellow-browed Warbler in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	–	–	1/1	–	–	11/11	–	–	–	–	12/12

Wójcik *Phylloscopus trochiloides*

Dokonano 34 stw. 38 os. w 8 regionach (tab. 35). Najliczniej obserwowany w Polsce północnej i północno-wschodniej (na Pomorzu, Podlasiu, Warmii i Mazurach, Mazowszu i Kujawach) – łącznie 27 stw. (79%). Stwierdzenia z południowej części kraju dotyczą zwykle gór – dwukrotnie widziany w Sudetach (Góry Orlickie i Masyw Śnieżnika), dwu-

Tabela 35. Liczba stwierdzeń i osobników wójcika *Phylloscopus trochiloides* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 35. The number of records and individuals of the Greenish Warbler in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	3/3	–	1/1	–	–	3/4	2/2	1/1	9/9	11/13	–	4/5	–	–	34/38

krotnie w Tatrach, raz na Pogórzu Rożnowskim i raz w Bieszczadach. Wójcika obserwowano od maja do lipca, ze szczytem stwierdzeń przypadającym na 1. i 2. dek. czerwca (łącznie 24 stw.). Skrajne daty obserwacji to: 15.05 w Helu na Pomorzu (M. Dyduch) i 30.07 w Ziemiance na Warmii i Mazurach (S. Czernek). Najczęściej stwierdzano pojedyncze śpiewające ♂, a trzykrotnie wykazano po 2♂♂ w jednej lokalizacji: 9.06 pod Giewontem w Tatrzańskim PN (S. Broński), 20.06 w Parku Centralnym w Olsztynie (M. Cieszyński, D. Czajka) oraz 24.06 w Gdańsku Oruni (S. Sosnowski). Raz obserwowano 1♂ w towarzystwie drugiego osobnika o nieoznaczonej płci – 6.06 w Kuźnicy na Półwyspie Helskim (M. Baran). Liczba stw. i os. obserwowanych w roku 2023 była niższa od średnich wartości uzyskanych w ostatnich 10 latach (tab. 41).

Drozd obrożny *Turdus torquatus*

Odnotowano zaledwie 7 stw., 8 os. w czterech regionach kraju (tab. 36). Czterokrotnie widziano ten gatunek wiosną – najwcześniej 1.04 – 1♂ na stawach w Walewicach na Ziemi Łódzkiej (Ł. Matyjaszak), a najpóźniej 4.05 – 1♂ w Helu (A. Szuksztul). Ponadto 15.04 – 1♂ widziany był w Grzybianach na Dolnym Śląsku (B. Nowak) oraz 2 os. 21.04 w Zabłociu na Ziemi Lubuskiej (P. Czechowski). Jesienią odnotowano trzy stwierdzenia w 1. połowie października, w tym dwa razy pojedyncze os. na Pomorzu – 6.10 w m. Podwilcze (M. Jasiński) oraz 7.10 w Helu (M. Borowik, P. Hermański). Ponadto 1♂ obserwowano 15.10 w Bolimowie na Ziemi Łódzkiej (H. Michalak). Rok 2023 był dla tego gatunku jednym z najsłabszych sezonów od 2012 roku. Podobnie niewielką liczbę stw. odnotowano jedynie w roku 2013 (Sikora et al. 2015).

Tabela 36. Liczba stwierdzeń i osobników drozda obrożnego *Turdus torquatus* w regionach ornitologicznych Polski (poza górami) w roku 2023

Table 36. The number of records and individuals of the Ring Ouzel in ornithological regions in Poland (outside mountains) in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	1/1	–	–	2/2	–	–	–	–	–	3/3	–	–	–	1/2	7/8

Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*

Odnotowano 258 stw. i 588 os. (tab. 37). Obserwowany we wszystkich regionach kraju, najliczniej w południowej i wschodniej Polsce. Najczęściej stwierdzany na Mazowszu (56 stw., 110 os.), w Małopolsce (30 stw., 83 os.), na Podlasiu (29 stw., 52 os.) i Lubelszczyźnie (27 stw., 97 os.). W okresie wiosennym (2. dek. kwietnia – 3. dek. maja) dokonano 20% stwierdzeń, ze szczytem liczebności w 1. dek. maja. Skrajne daty: 14.04 – 1 os. we Wroceniu na Bagnach Biebrzańskich (J. Rapczyński) i 28.05 – 4 os. w Helu (A. Mikrut). Jesienią obserwowany znacznie częściej (80% stw. w okresie 1. dek. września – 3. dek. października), z dwoma szczytami: w 2. dek. września i w 1. dek. października. Skrajne daty: 9.09 pojedyncze os. w trzech miejscach i 29.10 – 1 os. w m. Stoczek na Lubelszczyźnie (S. Ligęza, M. Traciłowska). Najczęściej obserwowano pojedyncze os. (63% stw.),

Tabela 37. Liczba stwierdzeń i osobników świergotka rdzawogardłego *Anthus cervinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 37. The number of records and individuals of the Red-throated Pipit in regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	13/30	19/23	2/2	6/7	27/94	30/83	56/110	23/72	29/52	25/39	17/56	3/3	6/15	2/2	258/588

rzadziej zgrupowania po 2–3 os. (22%), 4–9 os. (11%) i powyżej 10 os. (4%). Najliczniej stwierdzono 23 os. 3.10 w m. Plebanka na Lubelszczyźnie (R. Cymbała). Rok 2023 był najlepszym dla tego gatunku – liczba stwierdzeń i osobników osiągnęła wartości znacznie powyżej średniej wieloletniej (tab. 41).

Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*

Odnotowano 34 stw. oraz 46 os. w 9 regionach, najliczniej na Pomorzu i w Małopolsce (tab. 38). Najwcześniej wiosną stwierdzono 1♂ 7.04 w m. Drążgów na Lubelszczyźnie (D. Piechota). Wiosną wyraźny szczyt liczebności miał miejsce w 2. połowie kwietnia i w 1. dek. maja. Słabo zaznaczony przelot jesienny kończył się w 2. dek. sierpnia, z ostatnią obserwacją 17.08 – 1♂ w Gostyniu w Wielkopolsce (A. Karolak). Wyjątkowo późno – 1–3.11 obserwowano 1 imm. na stawach Rumoka na Mazowszu (K. Antczak i in.). Najczęściej obserwowano 1–2 os. Większe grupki widziano tylko na Jez. Orawskim w Małopolsce – maksymalnie 8 os. (6♂♂ i 2♀♀) 16.04 (M. Urbański i in.). Obserwacje te zakwalifikowano jako niełęgowe, choć należy podkreślić, że często trudno oddzielić frakcję lęgową od niełęgowej. Rok 2023 był słabszy od poprzednich 4 sezonów. Niższą liczebność stwierdzono jedynie w roku 2022 (Ławicki et al. 2024).

Tabela 38. Liczba stwierdzeń i osobników pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 38. The number of records and individuals of the Citrine Wagtail in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	1/1	4/4	–	–	4/4	5/13	3/3	4/6	3/3	9/11	–	–	1/1	–	34/46

„Czczotka tundrowa” *Acanthis flammea hornemanni*

Począwszy od roku 2022 obserwacje tego taksonu nie są już weryfikowane przez Komisję Faunistyczną, a od roku 2024 został on uznany za podgatunek czczotki *A. flammea* (AviList Core Team 2025). W roku 2022 w Polsce nie stwierdzono „czczotki tundrowej”, natomiast w roku 2023 dokonano 20 stw. 23 os. (tab. 39). Notowana była przede wszystkim we wschodnich regionach – na Podlasiu, Warmii i Mazurach, Lubelszczyźnie, Podkarpaciu oraz na Pomorzu i Górnym Śląsku. Większości stwierdzeń (9) dokonano na Lubelszczyźnie, głównie dzięki odłowom stad czczotek prowadzonych w listopadzie – 8 z nich schwytano w dniach 2–27.11 w m. Jawidz, a 1 os. – 9.11 w Niedrzwicy Dużej (Ł. Bednarz, A. Floryszak-Kosińska). W pierwszej połowie roku dokonano tylko jednej obserwacji – 5.02 widziano 1 os. nad zb. Dzieńkowice na Górnym Śląsku (A. Mikrut). Pozostałe stwierdzenia miały miejsce od 25.10 – 1 os. w Helu na Pomorzu (S. Niziński i in.) do 31.12 – 1 os. w dolinie Biebrzy w okolicy Mścich (Ł. Krajewski). Dominowały obserwacje pojedynczych ptaków, a trzykrotnie stwierdzono po 2 os. „Czczotka tundrowa” pojawia się w Polsce nieregularnie. Zdarzają się sezony bez żadnych stwierdzeń oraz takie z większymi lub mniejszymi nalotami (rys. 15). Rok 2023 można zakwalifiko-

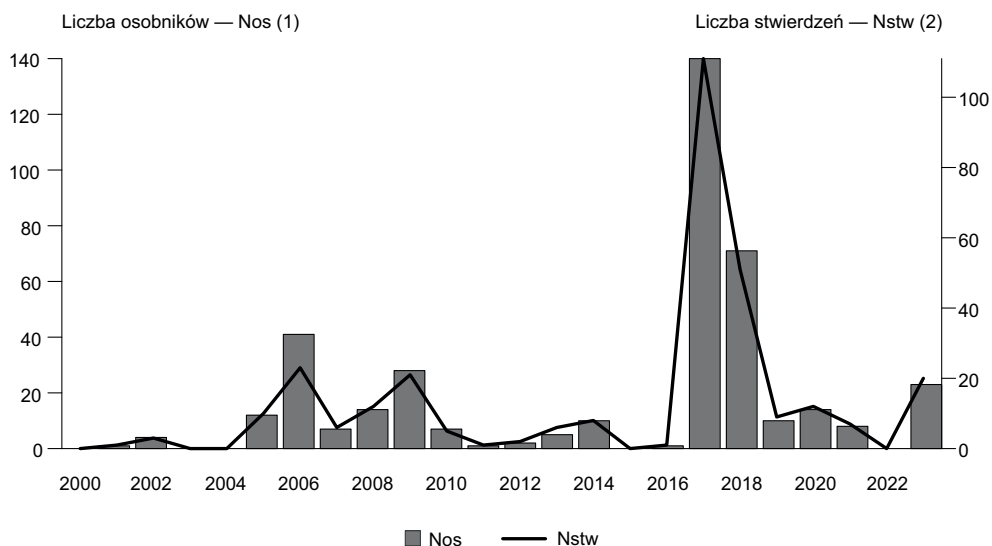
Tabela 39. Liczba stwierdzeń i osobników „czczotki tundrowej” *Acanthis flammea hornemanni* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 39. The number of records and individuals of the Arctic Redpoll in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	1/1	–	–	9/11	–	–	1/1	3/4	4/4	–	2/2	–	–	20/23

Fot. 5. „Czeczotka tundrowa” *Acanthis flammea hornemanni*, Jawidz, Lubelszczyzna, 12.11.2023 (fot. Ł. Bednarz) – Arctic Redpoll, Jawidz, November 2023

Rys. 15. Liczba stwierdzeń i osobników „czeczotki tundrowej” *Acanthis flammea hornemanni* w latach 2000–2023 w Polsce. Źródła: Stawarczyk et al. 2017, Komisja Faunistyczna 2018, 2019, 2020, 2021, niniejszy raport.

Fig. 15. The number of records (line) and individuals (bars) of the Arctic Redpoll in 2000–2023 in Poland. (1) – number of individuals, (2) – number of records

wać jako sezon z niewielkim nalotem, porównywalnym z tymi z lat 2006 i 2009, kiedy odnotowano odpowiednio 23 i 20 stwierdzeń (rys. 15), ustępując jednak rekordowym sezonom 2017 (111 stw.) oraz 2018 (51 stw.), obejmującym największą inwazję gatunku w kraju z sezonu 2017/2018 (145 stw., 193 os.) (Stawarczyk et al. 2017, Komisja Faunistyczna 2018, 2019, 2020, 2021, rys. 15).

Poświerka *Calcarius lapponicus*

Stwierdzona 7 razy w liczbie 8 os. w 5 regionach (tab. 40). Obserwowana wyłącznie jesienią i zimą. Stwierdzenia w kolejności chronologicznej: 3–19.01 – 1 os. w okolicach Działdowa na Mazowszu (Ł. Haluch i in.), 18.09 – 1 os. k. Dzierzgonia na Warmii i Mazurach (A. Kuźnia, P. Pawlak), 28.09 – 1 os. na lotnisku w Kołobrzegu-Podczelu (R. Rudzionek), 10.10 – 1 os. w Helu (J. Dobrzyński), 27.10 – 2 os. w Wołowcu na Pomorzu (M. Jasiński), 26.11 – 1 os. w Przeciszowie w Małopolsce (P. Malczyk) i 28.12 – 1 os. w Sielcu na Lubelszczyźnie (S. Aftyka). Liczba stw. i os. była identyczna jak w poprzednim roku, co wskazuje na kolejny z rzędu słaby sezon dla gatunku w przeciągu ostatnich 12 lat (tab. 41).

Tabela 40. Liczba stwierdzeń i osobników poświerki *Calcarius lapponicus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 40. The number of records and individuals of the Lapland Bunting in ornithological regions in Poland in 2023. (1) – the number of records/individuals, (2) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
stw./os. (1)	–	–	–	–	1/1	1/1	1/1	–	–	3/4	–	1/1	–	–	7/8

Podsumowanie

Dla 41 taksonów odnotowanych w roku 2023 oceniono liczbę stwierdzeń (Ns) i osobników (No) na tle średniej wieloletniej (tab. 41). W przypadku 29 taksonów kategorii oceny Ns i No były zgodne. Biorąc pod uwagę liczbę osobników, rok 2023 okazał się rekordowy dla bernikli obrożnej (+149%), szczudłaka (+76%), biegusa morskiego (+115%), płatkonoga szydłodziobego (+63%), nurnika (+173%), rybitwy popielatej (+162%) i błotniaka stepowego (+60%). Z kolei zdecydowanie mniej osobników niż zwykle stwierdzono w przypadku edredona (–60%), mewy trójpalczastej (–57%), mewy błędej (–82%), rybitwy czubatej (–69%), „srokosza stepowego” (–56%), świstunki żółtej (–58%), drozda obrożnego (–65%) i poświerki (–78%).

Tabela 41. Ocena roku 2023 pod względem liczby stwierdzeń (Ns) i osobników (No) dla 41 nie-lęgowych, rzadkich gatunków i podgatunków ptaków stwierdzonych w Polsce w odniesieniu do średniej kilkuletniej Ns i No. Dla gęsiówki egipskiej w kolumnie Ns podano liczbę kwadratów 10 × 10 km, na których ją stwierdzono. Liczba lat i okres dla poszczególnych gatunków: 12 (2012–2023), 11 (2013–2023), 9 (2015–2023), 6 (2018–2023), 5 (2019–2023). Kategoria oceny roku: ↑↑ – znacznie powyżej średniej, ↑ – powyżej średniej, ↔ – średni, ↓ – poniżej średniej, ↓↓ – znacznie poniżej średniej. Na podstawie danych zawartych w publikacjach: Komisja Faunistyczna (2017–2019) – raporty za lata 2016–2018, Sikora et al. (2015, 2023), Stawarczyk et al. (2017), Chodkiewicz et al. (2020), Beuch et al. (2021), Wylegała et al. (2022), Ławicki et al. (2024) oraz niniejsze dane z roku 2023

Table 41. Assessment of the 2023 year in terms of the number of records (Ns) and individuals (No) for 41 rare non-breeding bird species and subspecies recorded in Poland in relation to the long-term averages of Ns and No. For the Egyptian Goose, the number of 10 × 10 km squares where it was observed is given in column Ns. The number of years and periods for individual species: 12 (2012–2023), 11 (2013–2023), 9 (2015–2023), 6 (2018–2023), 5 (2019–2023) years. Rating categories are: ↑↑ – considerably above average, ↑ – above average, ↔ – average, ↓ – below average, ↓↓ – considerably below average. Averages are based on publications: Komisja Faunistyczna (2017, 2018, 2019), Sikora et al. (2015, 2023), Stawarczyk et al. (2017), Chodkiewicz et al. (2020), Beuch et al. (2021), Wylegała et al. (2022), Ławicki et al. (2024) and the data from 2023. (1) – species, (2) – period covered to compute long-term average (number of years), (3) – long-term average, number of records (Ns), (4) – long-term average, number of individuals (No), (5) – number of records in 2023, (6) – number of individuals in 2023, (7) – % of records in 2023 in relation to the long-term average, (8) – % of individuals in 2023 in relation to the long-term average, (9) – 2023 rating category, number of records (Ns), (10) – 2023 rating category, number of individuals (No)

Gatunek (1)	Liczba lat (2)	Ns – średnia wieloletnia (3)	No – średnia wieloletnia (4)	Ns 2023 (5)	No 2023 (6)	% Ns 2023 (7)	% No 2023 (8)	Kategoria oceny roku 2023 – Ns (9)	Kategoria oceny roku 2023 – No (10)
<i>Branta bernicla bernicla</i>	6	53	234	113	583	115	149	↑↑	↑↑
<i>Branta ruficollis</i>	12	39	57	55	79	42	39	↑	↑
<i>Branta canadensis</i>	6	52	4954	66	6964	27	41	↑	↑
<i>Anser brachyrhynchus</i>	6	332	607	420	802	27	32	↑	↑
<i>Anser erythropus</i>	12	19	30	26	33	34	9	↑	↔
<i>Somateria mollissima</i>	6	2	3	1	1	–54	–60	↓↓	↓↓
<i>Alopochen aegyptiaca</i>	6	124		170		37		↑	
<i>Tadorna ferruginea</i>	6	19	25	22	28	17	11	↔	↔
<i>Aix galericulata</i>	6	82	483	28	379	–66	–21	↓↓	↓
<i>Himantopus himantopus</i>	12	29	61	41	108	44	76	↑	↑↑
<i>Recurvirostra avosetta</i>	6	43	117	46	151	8	29	↔	↑
<i>Eudromias morinellus</i>	12	36	244	35	135	–4	–45	↔	↓
<i>Calidris falcinellus</i>	6	40	96	43	95	7	–1	↔	↔
<i>Calidris maritima</i>	12	13	20	29	43	123	115	↑↑	↑↑
<i>Tringa stagnatilis</i>	6	44	61	38	52	–13	–15	↔	↔
<i>Phalaropus lobatus</i>	6	35	65	34	106	–2	63	↔	↑↑
<i>Cephus grylle</i>	6	13	33	20	90	50	173	↑	↑↑

Gatunek (1)	Liczba lat (2)	Ns – średnia wieloletnia (3)	No – średnia wieloletnia No (4)	Ns 2023 (5)	No 2023 (6)	% Ns 2023 (7)	% No 2023 (8)	Kategoria oceny roku 2023 – Ns (9)	Kategoria oceny roku 2023 – No (10)
<i>Stercorarius parasiticus</i>	6	8	11	6	10	–23	–6	↓	↔
<i>Stercorarius pomarinus</i>	12	15	46	15	24	1	–48	↔	↓
<i>Rissa tridactyla</i>	12	42	136	36	58	–13	–57	↔	↓↓
<i>Larus hyperboreus</i>	12	6	6	1	1	–82	–82	↓↓	↓↓
<i>Thalasseus sandvicensis</i>	12	3	6	1	2	–69	–69	↓↓	↓↓
<i>Sterna paradisaea</i>	11	22	35	38	91	76	162	↑↑	↑↑
<i>Ardea purpurea</i>	6	36	45	44	56	21	25	↑	↑
<i>Egretta garzetta</i>	6	49	83	33	46	–33	–44	↓	↓
<i>Platalea leucorodia</i>	12	12	21	13	18	11	–14	↔	↔
<i>Circaetus gallicus</i>	6	37	40	47	53	27	33	↑	↑
<i>Circus macrourus</i>	12	75	88	106	140	41	60	↑	↑↑
<i>Buteo rufinus</i>	12	32	35	18	18	–44	–49	↓	↓
<i>Falco vespertinus</i>	6	413	1076	575	1305	39	21	↑	↑
<i>Psittacula krameri</i>	6	10	20	14	25	45	28	↑	↑
<i>Lanius excubitor homeyeri</i>	12	16	16	7	7	–56	–56	↓↓	↓↓
<i>Eremophila alpestris</i>	6	50	1000	44	809	–12	–19	↔	↔
<i>Acrocephalus dumetorum</i>	12	41	45	31	33	–24	–27	↓	↓
<i>Phylloscopus inornatus</i>	12	25	29	12	12	–51	–58	↓↓	↓↓
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	9	57	72	34	38	–40	–47	↓	↓
<i>Turdus torquatus</i>	12	17	23	7	8	–59	–65	↓↓	↓↓
<i>Anthus cervinus</i>	6	182	432	258	588	42	36	↑	↑
<i>Motacilla citreola</i>	5	48	60	34	46	–29	–23	↓	↓
<i>Acanthis flammea hornemanni</i>	12	19	24	20	23	6	–3	↔	↔
<i>Calcarius lapponicus</i>	12	18	37	7	8	–62	–78	↓↓	↓↓

Dziękujemy wszystkim obserwatorom, którzy przekazali swoje stwierdzenia do regionalnych kartotek ornitologicznych, ogólnokrajowej bazy obserwacji ornitho.pl, portalu eBird lub bezpośrednio do koordynatorów Kartoteki Rzadkich Ptaków. Ze względu na bardzo dużą liczbę obserwatorów (ponad 1200 osób) oraz ograniczenia techniczne (brak danych osobowych z portalu eBird) uniemożliwiające przygotowanie pełnej i poprawnej listy nazwisk, nie wymieniamy ich indywidualnie. Za udostępnienie zdjęć do niniejszej publikacji dziękujemy Ł. Bednarzowi, A. Kośmickiemu, A. Kuźni, L. Nodze, K. Strusiowi.

Literatura

AviList Core Team. 2025. AviList: The Global Avian Checklist, v2025.

Beuch S., Chodkiewicz T., Ławicki Ł., Wylegała P., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Grygoruk G., Guzik W., Jankowski K., Kajzer Z., Matyjasiak Ł., Smyk B., Wężyk M., Sikora A. 2021. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2019 – gatunki nielegowe. Ornithol. Pol. 62: 210–242.

- Chodkiewicz T., Ławicki Ł., Wylegała P., Beuch S., Aftyka S., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Grygoruk G., Jankowski K., Kajzer Z., Matyjasiak Ł., Smyk B., Wężyk M., Sikora A. 2020. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2018 – gatunki nielegowe. *Ornis Pol.* 61: 153–193.
- Janiszewski T., Janiszewska A., Minias P., Wężyk M., Włodarczyk R. 2024. Gniazdowanie szablodzioba *Recurvirostra avosetta* i szcudłaka *Himantopus himantopus* na zbiorniku Jeziorsko w latach 2020–2023. *Ornis Pol.* 65: 259–265.
- Komisja Faunistyczna 2017. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2016. *Ornis Pol.* 58: 83–116.
- Komisja Faunistyczna 2018. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2017. *Ornis Pol.* 59: 119–153.
- Komisja Faunistyczna 2019. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2018. *Ornis Pol.* 60: 125–160.
- Komisja Faunistyczna 2020. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2019. *Ornis Pol.* 61: 117–142.
- Komisja Faunistyczna 2021. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2020. *Ornis Pol.* 62: 113–148.
- Komisja Faunistyczna & Kartoteka Rzadkich Ptaków 2018. Komunikat o powołaniu Kartoteki Rzadkich Ptaków w Polsce. *Ornis Pol.* 59: 297–299.
- Ławicki Ł., Wylegała P., Sikora A., Chodkiewicz T., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Guzik W., Jankowski K., Kajzer Z., Krajewski Ł., Matyjasiak Ł., Sztwiertnia H., Wężyk M., Beuch S. 2024. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2022 – gatunki nielegowe. *Ornis Pol.* 65: 211–252.
- Matyjasiak Ł., Pagórski P., Chmielewski S., Kielan S. 2024. Jaki był ornitologiczny rok 2023 na Nizinie Mazowieckiej? *Kulon* 29: 110–148.
- Sikora A., Chodkiewicz T., Beuch S., Ławicki Ł., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Guzik W., Jankowski K., Kajzer Z., Krajewski Ł., Matyjasiak Ł., Smyk B., Wężyk M., Wylegała P. 2023. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2021 – gatunki nielegowe. *Ornis Pol.* 64: 200–242.
- Sikora A., Ławicki Ł., Nowakowski J.K., Żurawlew P. 2015. Występowanie drozda obrożnego *Turdus torquatus* w północnej i środkowej Polsce. *Ornis Pol.* 56: 253–274.
- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- Wylegała P., Beuch S., Sikora A., Ławicki Ł., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Grygoruk G., Guzik W., Jankowski K., Kajzer Z., Matyjasiak Ł., Smyk B., Wężyk M., Chodkiewicz T. 2022. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki nielegowe. *Ornis Pol.* 63: 245–281.